

Handläggare:
Medea Sandbladh
08 508 18 070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-02-04

Verksamhetsberättelse med bokslut 2015

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2015.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsberättelse med bokslut för 2015 till kommunstyrelsen.
3. Nämnden begär att ackumulerat netto 13,4 miljoner kronor avseende resultatenheterna överförs till 2016.
4. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	12
1. Ett Stockholm som håller samman	12
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	12
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande	13
1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan	18
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	22
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar	26
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	29
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	30
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	31
2. Ett klimatsmart Stockholm	38
2.1 Stockholm är klimatneutralt	38
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	39
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	39
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	40
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	42
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	42
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	43
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	45
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	48
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering	48
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	49
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	53
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	55
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	56
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande	60
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	61
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	64
Uppföljning av ekonomi.....	66
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget	66

Resultatenheter	77
Investeringar.....	78
Försäljningar av anläggningstillgångar	78
Stora projekt som inte är investeringar.....	78
Ombudgeteringar.....	78
Medel för lokaländamål.....	78
Analys av balansräkning	78
Synpunkter och klagomål.....	80
Övrigt.....	82

Bilagor

1. Agressorrapport
2. SLK-blanketter
3. Internkontrollrapport 2015
4. Personalfakta 2014-2015
5. Kvalitetsredovisning förskola
6. Nyckeltal

Sammanfattande analys

Verksamhetsberättelsen för Farsta stadsdelsnämnd 2015 omfattar redovisning och analyser av nämndens olika aktiviteter och resultat. Den ska ses ur perspektivet av den verksamhetsplan som upprättades för året och redovisar hur stadsdelsnämnden bidragit till att uppfylla de mål som kommunfullmäktige ställt upp. Förvaltningens bedömning är att nämnden genom sitt arbete bidragit till att Kommunfullmäktiges verksamhetsmål, inriktningsmål och visioner kan uppnås. I nedanstående sammanfattning beskrivs övergripande förvaltningens grunder för bedömningen av måluppfyllelse.

Resultat och analys

Resultatet för 2015 är ett underskott om 12,8 miljoner kronor före resultatöverföringar och ett underskott om 14,3 miljoner kronor efter resultatöverföringar till 2016. Motsvarande för 2014 var ett underskott om 1,5 miljoner kronor före och en ekonomi i balans efter resultatöverföringar. De verksamheter som redovisar underskott är individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och ekonomiskt bistånd. Överskott återfinns främst inom förskola, funktionsnedsättning och fritidsverksamheten.

Investeringsbudgeten överskrider främst på grund av förskoleutbyggnad och investeringar i inventarier förknippat med detta.

Ett Stockholm som håller samman

Bedömningen är att nämnden bidrar till att inriktningsmålet uppfylls genom att de flesta indikatorer uppnås och samtliga aktiviteter har genomförts. Områden där målen inte helt kunnat uppnås är inom förskolan avseende andelen förskollärare, genuskompetenskraven och personalens självskattning av förmågan att stödja barns lärande och utveckling. Trots att vissa indikatorer bara delvis uppnås bedömer förvaltningen att målet om en trygg ålderdom uppfylls. Underskottet inom äldreomsorg beror främst på att antalet hemtjänststimmar i ordinärt boende överstiger planeringsnivån. Trots det stora underskottet är det en klar förbättring jämfört med 2014 då verksamhetsområdet äldreomsorg redovisade ett ännu större underskott. Från december 2014 till december 2015 har det genomsnittliga antalet dygn i särskilt boende minskat från 555 i december 2014 till 520 i december 2015. Antalet hemtjänststimmar i ordinärt boende har ökat under året men antalet servicehusplaceringar har minskat. Den kommunala hemtjänstutföraren redovisar ett kraftigt underskott även i år. Åtgärder som vidtagits omfattar att utveckla en mer effektiv schemaläggning, bland annat genom att fullt ut använda de planeringsverktyg som finns tillgängliga, men också att fortsätta anpassningen till det ersättningssystem som infördes 2014.

Inom individ- och familjeomsorgen för barn och unga har man försökt undvika institutionsplaceringar genom satsningar på förebyggande hemmaplanslösningar. Trots detta har ett stort antal externa placeringar inte kunnat undvikas. Kostnaden för placeringar av ensamkommande flyktingbarn återsöks hos Migrationsverket och en ökad försiktighet i bedömningen av återbetalningen bidrar till verksamhetsområdets underskott.

Ett klimatsmart Stockholm

Farsta stadsdelsnämnd bidrar genom sitt arbete till målet om ett klimatsmart Stockholm. Arbetet med en kemikaliesmart förskola har prioriterats för att minska barns exponering mot

skadliga kemikalier. Förvaltningen har en effektiv elanvändning och hållbara transporter där gång, cykel och kollektivtrafik väljs framför bilanvändning. Nämndens verksamheter i egen regi sorterar sitt matavfall i allt högre utsträckning. Andelen ekologiska livsmedel har ökat konsekvent de senaste åren och införandet av den elektroniska inköpsmodulen underlättar ekologiska inköp ytterligare. Målet om ekologiska livsmedel uppnås dock inte helt för 2015.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att Farsta stadsdelsnämnd bidrar till ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd har sjunkit under året. Minskningen gäller såväl de personer som behöver tillfälligt stöd som den grupp som är långvarigt försörjningsstödsberoende. Antalet visstidsanställningar ökar vilket resulterar i färre platser för arbetsträning, arbetsprövning och praktik, men är positivt för invånarnas möjligheter till självförsörjning.

Åtgärderna mot underskottet inom försörjningsstöd har främst varit inriktade mot samverkan med Jobbtorg och Försäkringskassan samt fördjupade utredningar. Åtgärderna har varit verksamma och allt fler av Farstas invånare har egen försörjning. Kostnaden för utbetalt bistånd har dock ökat för första gången på fem år, vilket kan förklaras med att SL-kort ingår i bidragsnormen från och med 2015.

För att underlätta etablering av företag och arbetsplatser i stadsdelsområdet finns en lokal företagslots som förser Farstas näringsidkare med information och service.

Målet om en budget i balans uppnås ej för 2015. Liksom de senaste åren är den största avvikelsen mot budget inom äldreomsorgen. Åtgärder som har genomförts under året är bland annat en omorganisation av äldreomsorgens beställarenhet, ökat fokus på ärendegranskning, tillfällig vakanshållning av tjänster och noggranna behovsbedömningar.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

För att bidra till kommunfullmäktiges mål om ett demokratiskt hållbart Stockholm har Farsta stadsdelsnämnd genomfört en mängd aktiviteter som syftar till ökad delaktighet, tillgänglighet och inflytande för Farstas invånare. Detta gäller framförallt försöksverksamheten i Fagersjö.

Ett område där resultaten endast delvis lyckas bidra till måluppfyllelse gäller de mål som förvaltningen har i egenskap av arbetsgivare. Målet om frisknärvaro uppnås inte, och resultaten i medarbetarenkäten visar på brister i medarbetarnas upplevelse av förvaltningen som arbetsgivare.

NÄMNDENS ARBETE UNDER ÅRET

Stadsdelsnämndens sammansättning och sammanträden 2015

Under året har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning:

Ledamöter	Ersättare
Lars Bäck (V) ordförande	Dan Lind (S)
Lars Jilmstad (M) vice ordförande	Angelica Kinnunen (S)
Eva Gustafson (S) till 7 september	Pelle Pettersson (S)
vakant (S) från 7 september	Ingrid Eriksson (S)
Karin Lekberg (S)	Anita Jonsson (MP)
Kjell Backman (S)	Sara Söderström (MP) till 7 september
Leo Bergman (S)	Giacomo Basterri från 7 september
Mariana Moreira Duarte (MP)	Laura Roselli (V)
Martin Westin (MP)	Marie-Louise Gudmundsson (M)
Arne Fredholm (M)	Klas Wissman (M)
Ann-Louise Ebérus (M)	Louise Hall (M)
Leif-Åke Andersson (M)	Peter Öberg (FP/L)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)	Ebba Krumlinde (C) till 30 mars
Vladan Bošković (FP/L)	Niklas Dahlgren (C) från 30 mars
	Lars Hultkvist (KD)

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört tretton protokollförda sammanträden, varav ett extra sammanträde om Edö vård- och omsorgsboende. Årets tre första sammanträden hölls liksom tidigare år i aktivitetshuset Tuben i Farsta centrum. Från april användes istället mer lättillgängliga lokaler i det nya konferenscentret i gatuplanet vid Storforsplan, också det i Farsta centrum. Konferenslokalerna ställdes i ordning i samband med att socialförvaltningen och äldreförvaltningen flyttade till Farsta, till samma fastighet som stadsdelsförvaltningen. Nämndens sammanträde i oktober hölls i Fagersjö och sammanträdet i november i Hökarängen, vid båda tillfällena i skolans lokaler.

Före sammanträdena – Öppet forum med olika teman

Vid elva tillfällen har nämndens sammanträden föregåtts av ett Öppet forum där allmänheten har kunnat ställa frågor och diskutera med nämnden. I anslutning till denna frågestund har olika teman och satsningar presenterats vid fem tillfällen:

- Farstas idrotts- och folkhälsoprofil (19 februari)
- Tyngdpunkt Farsta (23 april)
- Föreningen Ung & Stolt (21 maj)
- Sveriges Kommuner och Landsting om medborgarbudget (11 juni)
- Funktionshinderombudsmannen (24 september)

Särskilda teman har ordnats vid färre tillfällen än föregående år, bland annat därför att två sammanträden har hållits på andra platser än vanligt, i Fagersjö och Hökarängen. Vid dessa tillfällen ville nämnden ge besökande invånare mer tid att ta upp egna frågor.

Invånarnas engagemang vid sammanträdena

Invånarnas intresse för att besöka Öppet forum och ställa frågor till nämnden har ökat jämfört med förra året. I snitt har knappt tio personer kommit under 2015, jämfört med drygt två under 2014, och i snitt tre besökare har stannat kvar under själva nämndsammanträdet. Ökningen förklaras av ett stort engagemang kring remisser av ett par detaljplaneförslag, Tyngdpunkt Farsta samt omstruktureringen av Edö vård- och omsorgsboende. De båda sammanträden som genomfördes i Fagersjö den 22 oktober och i Hökarängen den 17 november lockade inte fler besökare än vanligt. Avgörande för antalet besökare är inte platsen utan vilka ärenden som står på dagordningen.

Webbsända sammanträden

Webbsändningarna av sammanträdena har fortsatt, även i år med låga tittarsiffror. Det går inte att utläsa hur många unika personer som tittar, varken under sammanträdet eller efteråt – varje gång någon öppnar sändningen registreras det som en unik tittare. Det framgår inte heller hur länge varje besökare tittar. Statistiken säger därför mycket lite om hur webbsändningarna bidrar till att göra nämndens sammanträden mer tillgängliga.

Medborgarforum

För att ge invånare i stadsdelsområdet tillfälle att ställa frågor, framföra synpunkter och diskutera mer informellt med förtroendevalda har nämnden även genomfört medborgarforum vid ett par tillfällen, några dagar före de sammanträden som hölls i Fagersjö och Hökarängen. Betydligt fler invånare har kommit vid dessa tillfällen än vid nämndsammanträdena, cirka 25 i Fagersjö och omkring 35 i Hökarängen.

Exempel på ärenden som nämnden behandlar under året

Varje år behandlar nämnden verksamhetsplan och budget, tertialrapporter, årsredovisning och bokslut. Dessutom avhandlas en rad ärenden inom de olika verksamhetsområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för. Det kan till exempel gälla kvalitetsgarantier för verksamheterna, nya förskolor, åtgärder i den fysiska miljön, upphandlingar, brukarundersökningar och verksamhetsuppföljningar, tillsyn av försäljningen av folköl och tobak, föreningsbidrag och rapporter om sommarjobb och kolloverksamhet. Stadsrevisionens granskningar av nämndens verksamheter besvaras.

Nämnden behandlar även remisser från kommunstyrelsen av förslag till stadsövergripande program och riktlinjer inom olika områden, innan de fastställs av kommunfullmäktige. Även detaljplaner remissbehandlas.

För kännedom anmäls årligen ett antal rapporter från socialnämnden och äldre- och funktionshinderombudsmannens, funktionshinderinspektörernas och socialtjänstinspektörernas rapporter anmäls, liksom de rapporter från Stadsrevisionen som är av intresse för nämnden.

Vid den slutna delen av nämndens sammanträden behandlas bland annat den myndighetsutövning mot enskild som enligt lag inte får delegeras till nämndens sociala utskott – nedläggning av faderskapsutredningar, yttranden till tingsrätten om adoptionsansökningar och vissa vårdnadsärenden. Där tas även upp ärenden enligt lex Sarah om missförhållanden eller risk för missförhållanden i verksamheter som drivs enligt socialtjänstlagen, och ärenden enligt lex Maria om allvarlig skada i hälso- och sjukvården. Ibland förekommer även upphandlingsärenden.

Skrivelser

Under året har tretton skrivelser med frågor och förslag inom olika områden lämnats in av partier i nämnden – två färre än året innan. Skrivelserna redovisas som bilagor till nämndens protokoll. Nio skrivelser har beretts av förvaltningen och besvarats av nämnden under året. Övriga fyra kommer att behandlas i början av det här året.

Medborgarförslag

Sedan 2007 kan allmänheten lämna in medborgarförslag till nämnden. Förslagen ska gälla något sakområde som nämnden ansvarar för, och förslagsställaren ska vara bosatt i stadsdelsområdet.

Under 2015 har tjugo medborgarförslag lämnats in, att jämföra med åtta förra året, sju året dessförinnan och tjugoen år 2012. Förslagen handlar främst om förbättringar och satsningar i den fysiska miljön, och i några fall om utveckling av de kommunala verksamheterna. Femton förslag har besvarats under året, resten kommer att besvaras i början av 2016.

Sociala delegationen

Ärenden som gäller myndighetsutövning mot enskilda personer behandlas oftast av det sociala utskott som nämnden utser direkt efter nyår. I enlighet med nämndens instruktion för delegationen består den av fem ledamöter och fyra ersättare. Delegationen har under 2015 haft följande sammansättning.

Sociala delegationen	
Mariana Moreira Duarte (MP)	ordförande
Arne Fredholm (M)	vice ordförande
Eva Gustafson (S) till 7 september	ledamot
vakant (S) från 7 september	ledamot
Kjell Backman (S)	ledamot
Vladan Bošković (FP)	ledamot
Laura Roselli (V)	ersättare
Leo Bergman (S) till 11 juni	ersättare
Angelica Kinnunen (S) från 11 juni	ersättare
Leif-Åke Andersson (M)	ersättare
Marie-Louise Gudmundsson (M)	ersättare

Under verksamhetsåret har delegationen genomfört tjugosju protokollförda sammanträden (tre fler än 2014), varav nio (två fler än 2014) varit extra sammanträden som hållits med anledning av brådskande ärenden.

Liksom tidigare år har nämnden för 2015 även utsett ett antal särskilt förordnade ledamöter som har rätt att fatta beslut i vissa specifika former av ärenden, där beslut behöver fattas mycket skyndsamt. De särskilt förordnade är samma fem som även är ledamöter i sociala delegationen.

Pensionärsrådet

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna pensionärsråd som rådgivande organ i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet utses av nämnden och består av fem ledamöter och fem ersättare som nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationer med öppet medlemskap som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område. Rådet har under 2015 haft följande sammansättning.

Pensionärsrådet	
Gunnar Sandell	ordförande (PRO Tallkrogen-Gubbängen)
Stig Åström	vice ordförande (SPF Farsta)
Inger Sjöberg	ledamot (PRO Farsta centrum)
Susanne Watthiersson	ledamot (PRO Hökarängen)
Sonja Wenström	ledamot (SPF Sköndal)
Bror Palmäng	ersättare (PRO Sköndal)
Gun-Britt Dahlberg	ersättare (PRO Farsta strand)
Sven Engström	ersättare (PRO Farsta centrum)
Christina Johansson	ersättare (SPF Farsta)
Ove Svensson	ersättare (SPF Sköndal)

Rådet har genomfört elva protokollförda sammanträden under året, för att bland annat lämna synpunkter på de ärenden som senare i respektive månad behandlades av stadsdelsnämnden. Två företrädare för rådet deltog vid presentationen av finansborgarrådets förslag till budget 2015 för Stockholm som förvaltningen anordnade för nämnden den 14 november.

Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna råd för funktionshinderfrågor, som rådgivande organ i frågor som rör levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Rådet består av sju ledamöter som utses av nämnden efter förslag från Handikappföreningarnas samarbetsorgan, HSO. Rådet har under 2015 haft följande sammansättning.

Rådet för funktionshinderfrågor	
Kerstin Järneberg	ordförande (HSO)
Blazena Westerlund	vice ordförande (HSO)
Carita Mandelin	ledamot (HSO)
Beatrice Kolijn	ledamot (DHR)
Lars Jonsson	ledamot (HSO)
Annika Nyström Karlsson	ledamot (HSO)
Lena Nisula (Höjdevall)	ledamot (SRF)

Rådet har genomfört elva protokollförda sammanträden under året, för att bland annat lämna synpunkter på de ärenden som senare ska behandlas av stadsdelsnämnden. Två företrädare för rådet deltog i den planeringsdag om 2014 års verksamhetsplan som nämnden genomförde den 22 oktober.

Rådet har under året gjort studiebesök på Farsta strands gruppbestäder, verksamheten drivs av Nytida AB, socialpsykiatrins dagverksamhet EMMA, förskolan ÅLÖ Farsta samt Söderledskyrkan. Rådet får information från verksamheterna om innehåll, tillgänglighet och de får en insikt om helheten i just den verksamheten.

Rådet har också haft besök av Atrium Ljungberg för att diskutera tillgängligheten runt om i Farsta centrum.

Ungdomsrådet

Farstas ungdomsråd (FUNG) är för ungdomar mellan 13-26 år i Farsta. FUNG är inte bundna till något politiskt parti och tycker till i frågor som gäller ungdomar och deras fritid i stadsdelsområdet. Under året har FUNG till exempel deltagit i evenemangen Farsta mat- och kulturfestival och Fagersjödagen 2015 på temat ”demokrati och inflytande i Farsta”. De har också deltagit i aktiviteter och konferenser samt en utbildning som Sveriges Ungdomsråd (SVUNG) arrangerat. De har bedrivit ett aktivt rekryteringsarbete för att få fler ungdomar. I december uppgår medlemsantalet till 103 personer.

Demokratirådet

Vid sammanträdet den 21 maj inrättade stadsdelsnämnden ett demokratiråd. Rådet följer förvaltningens arbete inom demokratiområdet, bereder ärenden och lämnar förslag till nämnden inom ramen för kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm. Rådet har under 2015 haft följande sammansättning.

Demokratirådet	
Eva Gustafson (S) till 7 september	ordförande
Klas Wissman (M)	vice ordförande
Martin Westin (MP)	ledamot, ordförande från 24 september
Lars Bäck (V)	ledamot
Lars Hultkvist (KD)	ledamot
Pelle Pettersson (S) från 24 september	ledamot

Demokratirådet har genomfört fyra protokollförda sammanträden under 2015.

Utvecklings- och näringslivsrådet

Under 2011 inrättade stadsdelsnämnden ett lokalt näringslivsråd – ett forum där företrädare för nämnden och förvaltningen regelbundet träffar den lokala företagarföreningen och enskilda näringsidkare för att utbyta information och diskutera näringslivsrelaterade frågor. Det grundläggande syftet är att verka för en fortsatt positiv utveckling för områdets företagare och för etablerandet av fler arbetsplatser i stadsdelsområdet.

Under 2015 har näringslivsrådet bytt namn, till utvecklings- och näringslivsrådet. I slutet av året (den 16 december) formaliserades rådets arbete genom nämndens beslut om en instruktion som beskriver rådets uppgifter och arbetsformer. Rådet har under 2015 haft följande sammansättning.

Utvecklings- och näringslivsrådet	
Karin Lekberg (S)	ordförande
Lars Jilmstad (M)	ledamot, vice ordförande från 16 december
Lars Bäck (V)	ledamot
Kjell Backman (S) från 21 maj	ledamot (istället för företrädare för (MP))
Peter Öberg (FP/L)	ledamot
Niklas Dahlgren (C)	ledamot
Lars Hultkvist (KD)	ledamot

Rådet har genomfört 6 protokollförda sammanträden under 2015.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

För att kunna ge alla barn mer jämlika förutsättningar har nämnden en förskolestödsenhet som utreder förskolornas resursbehov och behov av annat stöd. Stödet ska ge medarbetarna verktyg att anpassa miljö och pedagogik så att barn med olika typer av funktionsavvikelser får kompensatoriska insatser.

Nämnden har som ett svar på en flerårig efterfrågan från finsktalande familjer i Farsta startat en finsk förskoleverksamhet som är integrerad i en befintlig förskoleverksamhet.

Fritidsverksamheten har sett över sina enheters öppettider och anpassat dem till målgruppernas behov och efterfrågan. Till exempel beslutades efter utvärdering av tidigare års sommarverksamhet att utöka sommarverksamheten riktad till tonåringar och ha en extra verksamhet öppen.

Individ och familjeomsorgen har fokuserat arbetet på dels förebyggande insatser, dels arbete med ständiga förbättringar i verksamheterna och dels ett mycket omfattande samarbete internt som externt. Fokus i det arbetet har varit att i ett så tidigt skede som möjligt kunna komma i kontakt med och erbjuda stöd till barn, ungdomar och deras familjer. Insatser har pågått hela året vid ungdomsmottagningen i samarbete med landstinget, i skolan där fältassistenter bedrivit olika former av gruppverksamheter och gett individuellt stöd samt vid verksamheten Famnen i samarbete med Capio vårdcentral som erbjudit samtalskontakt. Det har inneburit att många barn och ungdomar erhållit stöd och olika typer av stärkande och förebyggande insatser, både individuellt och i grupp.

Förvaltningen har under året genomfört de sedvanliga tre stegen i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys, RSA. Syftet är att förbättra beredskapen så att samhällsviktiga verksamheter kan upprätthållas vid extraordinära händelser.

Information om vikten av och tillvägagångssätt vid incidentrapportering i RISK har vid flera tillfällen spridits till förvaltningens chefer och anställda.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylles helt

Analys

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har fortsatt att sjunka i Farsta och ligger nu på 3 %. Barnfamiljer med försörjningsstöd och ekonomiska svårigheter har också särskilt uppmärksammas i det vräkningsförebyggande arbetet och samarbetet med hyresvärdarna kring vräkningshotade familjer har stärkts genom ett mer organiserat och strukturerat arbete.

Platsbehov och inskrivning på förskola

Farsta stadsdelsförvaltning har uppfyllt platsgarantin. Det har periodvis, och framför allt

under våren, förekommit överinskrivningar till följd av en stor efterfrågan på platser. Förvaltningen öppnade under våren fyra tillfälliga avdelningar som tog emot barn från hela stadsdelsområdet.

En förstärkning av köhandläggningen har skett under året för att svara emot det ökade antalet barn och att flera fristående verksamheter har anslutit sig till kösystemet.

I Tallkrogen har en nybyggd förskola med fyra avdelningar öppnats. Två förskolor har totalrenoverats, en i Sköndal och en i Gubbängen. Båda har fått ytterligare en avdelning i samband med renoveringen.

Farsta stadsdelsnämnd erbjuder sedan två år tillbaka barnomsorg på obekväm arbetstid på en av områdets förskolor.

Nämndmål:

Alla barn i Farsta har jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3 %	3,2 %	4 %	3,6 %	VB 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekväm arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationssatsning kring kollo på andra språk än svenska	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

 Uppfylls delvis

Analys

Språk och kommunikation

Förskolans arbete med barns språkliga och kommunikativa uttrycksformer, som lägger grunden för barns läs- och skrivutveckling med speciellt fokus på barn med annat modersmål än svenska har varit fortsatt prioriterat. Revidering av Farstas språkprogram har påbörjats. Förskolor kartlägger barnens språkdomäner. Resultatet av kartläggningen används till att se

över material, arbetssätt för språkutveckling, interkulturalitet och hur föräldrarna involveras i arbetet med språk och hemländers kultur.

Under 2015 har förvaltningen haft ett andra år med samverkansprojekt kring lässatsning med Farsta, Gubbängen och Sköndals stadsbibliotek. Förskolorna har ett bokombud som på studiecirkel på biblioteket har fördjupat sina kunskaper. Lässatsningen har gett resultat som en mer medveten högläsning av böcker för barn, både vid val av titlar, tidpunkt för läsandet och hur man ordnar kring läshörnor.

Systematiskt kvalitetsarbete

Implementeringen av en ny modell för systematiskt kvalitetsarbete har fortsatt enligt plan. Syftet är utveckla det pedagogiska arbetet och därmed säkra att varje enskilt barn får möjlighet att utveckla färdigheter utifrån sina förutsättningar. Vidare ska modellen ge bättre förutsättningar att förmedla till vårdnadshavare hur förskolan arbetar och vad barnen lär sig på förskolan. Handledarna som ska driva processarbetet har fått fortsatt utbildning under året. Förskolenheterna har kommit olika långt i arbetet. Ett av syftena med det förbättrade kvalitetsarbetet är att säkra att personalens analys av sitt arbetslags förmåga att stödja barnens lärande och utveckling förbättras för att ge en rättvis bild av det pedagogiska arbetet vid redovisningen i stadens kvalitetsindikator.

Delaktighet

Förskolorna arbetar kontinuerligt med att se över förutsättningar för att ge barnen utrymme att få vara med och besluta om verksamhetens innehåll och val av aktiviteter. På samma sätt prövar man olika modeller för att nå ut till föräldrarna. Erfarenheten visar på att varje förskola måste man hitta former för delaktighet som passar deras föräldragrupp. Enligt stadens brukarundersökning anser 87 % av föräldrarna att deras barn på förskolan uppmuntras att ta egna initiativ och ansvar, vilket är en förbättring med fem procentenheter sedan 2013.

77 % är nöjda med sina möjligheter till delaktighet och inflytande i verksamheten, en förbättring med fyra procentenheter jämfört med föregående år.

IKT (Informations- och kommunikationsteknik)

En sista satsning har gjorts för att samtliga permanenta förskolor ska ha tillgång till fiberanslutning och trådlöst nätverk. En IKT-grupp med representanter från förskoleområdena träffas regelbundet för erfarenhetsutbyte, och flera chefer och medarbetare besökte SETT-mässan för inspiration och hitta nya pedagogiska verktyg.

Farstas övergripande plan för det strategiska IKT-arbetet har reviderats. Planen ska stödja målet att implementera IT-relaterade arbetssätt på förskolorna. Arbetet syftar till att barnen ska ges kunskap och få goda erfarenheter av att ta hjälp av IT i sitt kunskapssökande på förskolan.

Förvaltningen har under året via Mediateket genomfört en studiecirkel för 18 förskolepersonal att använda IPAD i det pedagogiska arbetet kopplat till styrdokument, läroplan och Farstas IKT-strategi. Under hösten startade ytterligare en utbildningsomgång.

Rekrytering förskollärare

Andelen förskollärare har ökat jämfört med föregående år, men en femtedel av förskolorna har färre än 25 % förskollärare. Förvaltningen arbetar på flera fronter med att försöka

rekrytera fler förskollärare. Det är en utmaning, då samtidigt som det kontinuerliga rekryteringsarbetet pågår, väljer andra medarbetare att byta arbetsgivare. Exempel på rekryteringsåtgärder är att två företag har anlitats för att annonsera lediga tjänster på webben. En broschyr som presenterar avdelningens verksamheter har tagits fram. En film om Farstas förskoleverksamhet, tänkt att användas i olika rekryteringssammanhang, har beställts av en intern arbetsverksamhet. Ett internt rekryteringsnätverk har träffats för att diskutera hur Farsta kan rekrytera förskollärare och hur nya förskollärare ska tas emot på ett professionellt sätt och ges kontinuerlig handledning och information.

De förskoleavdelningar som saknar förskollärare följs noggrant upp av förskolledningarna. Personalen får riktat kompetensstöd för att säkra det pedagogiska arbetet.

Lärandeuppdrag

80 % av föräldrarna är enligt staden brukarundersökning nöjda med förskolornas arbete med läroplansmålet utveckling och lärande. På två år har resultatet förbättrats med 8 procentenheter.

Tre övergripande satsningar har gjorts under året för att fördjupa det pedagogiska arbetet

- Pedagogisk miljö
- Systematiskt kvalitetsarbete
- Uppföljning av resultat från brukarundersökningar

Arbetsorganisationen, förskollärarnas förutsättningar att leda arbetslag och avsatt tid för pedagogiskt utvecklingsarbete har setts över. Avdelningen har pedagogiska forum då förskolechefer, biträdande förskolechefer och pedagogiska utvecklingsledare träffas för att gemensamt fördjupa sig inom ett specifikt utvecklingsområde för erfarenhetsutbyte och beslut om hur arbetet ska fortgå.

Kompetensutveckling

Förskolestöd har genomfört riktade föreläsningar till förskolepersonal på följande teman:

- Små barns utveckling
- Sinnenas påverkan på vardagen
- Hörsel, språk- och kommunikation
- Att möta små barns föräldrar – ABC- föräldrautbildning

Erfarna barnskötare uppmuntras att söka förskollärarytbildning. Under 2015 har 14 medarbetare studerat till förskollärare på arbetstid, en dag i veckan. Fyra har börjat sin utbildning under året. En förskollärare följer stadens rekryteringsutbildning. Två förskolechefer har gått rektorsutbildning.

Förskolornas och fritidsverksamheternas ledningsgrupper har haft en föreläsning om genus och normkritik.

Förvaltningen köpte 60 biljetter till stadens Summit för förskolan. Alla chefer och nyckelpersoner var på plats för att inhämta inspiration och kunskap om aktuell forskning med evidens inom förskoleverksamheten.

Förvaltningen har under året via Mediateket avslutat en studiecirkel för 18 förskolepersonal att använda IPAD i det pedagogiska arbetet kopplat till styrdokument, läroplan och Farstas

IKT-strategi. Under hösten startade ytterligare en utbildningsomgång.

En utbildning i livsmedelshygien har genomförts för ett 50-tal medarbetare i tillagnings- och mottagningskök.

Under hösten har samtliga förskollärare i samverkan med Lärarförbundet fått information om lönekriterier.

Förvaltningen har köpt en barnskötarutbildning för 21 undersköterskor som riskerar att bli övertaliga. De har under hösten fått utbildning två dagar i veckan och tre dagars praktik på förskolorna med tillgång till handledning av en erfaren barnskötare. Ytterligare två personal som är tillsvidareanställda följer utbildningen. Tillskottet med undersköterskekompetens inom förskolan välkomnas då det finns flera barn i förskoleverksamheten som är i behov av medicinsk omsorg.

Förskolorna har under året tagit emot 32 studenter på verksamhetsförlagd utbildning från Stockholms universitet och Södertörns högskola. En fördubbling jämfört med året innan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel förskollärare av antal anställda	36,77 %	34,63 %	39 %	39 %	2015
Analys Farstas egen uppföljning av andel förskollärare anger 36 procent.					
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik			1 %	fastställs 2015	2015
Analys Indikatorn utgår då mätmetod saknas.					
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	19,05 %		10 %	0 %	2015
Analys Två av sex förskoleområden möter svårigheter att rekrytera förskollärare, de sammanfaller med att områdena har en jämförelsevis större andel medborgare med olika socioekonomiska problem. Resultatet är en förbättring, Farsta hade enligt Swecos uppgiftsinsamling hösten 2014 runt 30 procent förskolor med en lägre andel förskollärare än 25 procent.					
  Andel nöjda föräldrar	85 %	82 %	85 %	85 %	2015
  Antal barn per grupp	15,7 barn/avd.	16 barn/avd.	16	16	2015
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,85 st	4,48 st	4,9	4,9	2015
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,61	3,38	3,7	3,7	2015
Analys Hökarängens förskoleområdes resultat är inte med i beräkningen. Barnantalet har justerats efter det. Antal					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
barn är beräknat per 31 december.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn i förskolan utvecklas och lär under lekfulla former (utveckling och lärande).

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar är nöjda med att deras barns nyfikenhet och lust att lära uppmuntras på förskolan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor som dokumenterar barnens språkomäner (språkprogrammet).	100 %	100 %	100 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolorna implementerar IKT i den pedagogiska verksamheten	2014-01-01	2015-12-31	
✓ Förskolorna utvecklar metoder för att stimulera barns intresse för läsning.	2014-01-01	2015-12-31	
✓ Samverka med de lokala biblioteken kring läsaktivitet för förskolebarn	2014-01-01	2015-12-31	
✓ Språkprogrammet revideras med fokus på arbetet med interkulturalitet	2015-01-01	2015-12-31	
 Systematiskt mål- och kvalitetsstyrning med fokus på barns läroprocesser implementeras på förskolorna	2015-01-01	2016-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utbildningssatsningar för att stärka det systematiska mål- och kvalitetsstyrningen i förskolan kommer att ske även 2016.			
✓ Öppna en förskoleverksamhet med finsktalande personal	2015-01-01	2015-09-02	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

● Uppfylls helt

Analys

Barn i behov av särskilt stöd

För att säkra att alla barn ges samma förutsättningar i förskolan har Farsta en förskolestödsenhet som utreder förskolornas resursbehov och behov av annat stöd. Beslut om insatser syftar till att ge medarbetarna verktyg att se över miljö och pedagogik så att barn med olika typer av funktionsavvikelser får kompensatorisk hjälp. I 82 fall har förskolorna fått beslut om extra anslag som är tänkt till extra personal för barn i behov av särskilt stöd. Berörda förskolor får ofta även stödinsatser i form av handledning och konsultation. Det finns tre ersättningsnivåer och 13 procent av besluten har gett den högsta ersättningsnivån. Förvaltningen har även under året köpt externa förskoleplatser för totalt fem barn i behov av särskilt språkstöd respektive en förskola som endast tar emot ett fåtal barn med flerfunktionsnedsättning. Ersättning för fyra Farstabarn i behov av särskilt stöd har gått till förskolor i närliggande stadsdelsområden.

Förvaltningen startade 2014 förskolan Paletten för att ta emot barn som har särskilt behov av en mindre barngrupp. Förskolan har högre personaltäthet och en specialpedagog anställd. Verksamheten har stort fokus på utepedagogik. Runt 22 barn är inskrivna, varav sju barn har flerfunktionsnedsättning.

Paletten har även ansvar för de barn som behöver tillsyn på obekväm arbetstid och dessa barn går på samma förskola även på dagtid. Under året har tio barn haft omsorgsinsatser på obekväm arbetstid varav två barn har haft nattomsorg.

Barn med finska som modersmål

Som ett svar på en flerårig efterfrågan från finsktalande familjer i Farsta öppnades i samband med höststarten en finsk förskoleverksamhet i Gubbängen. Den är integrerad i en befintlig förskoleverksamhet och bedrivs inte helt och hållet på finska. Två finsktalande personal säkerställer dock att barnen ges möjlighet att prata finska och kan ta del av material på finska. Fyra barn var med från start och till vid årets slut var det sju barn.

Förvaltningen anordnar mötesplats en lördag i månaden för finska familjer i samverkan med besökande familjer och Finska föreningen.

Kulturarbete på förskolan

Alla förskolor har sett över sina arbetssätt för att säkra att barn ges möjligheter att själva utöva olika former av kultur och uttrycka sitt eget skapande enligt *Kultur i ögonhöjd* - stadens program för barn- och ungdomskultur.

Sommarverksamhet

Fritidsverksamheten beslutade efter utvärdering av tidigare års sommarverksamhet att utöka sommarverksamheten riktad till tonåringar och ha en verksamhet öppen även på den norra sidan, Tuben i Farsta centrum och Nybygget i Gubbängen. I den gemensamma satsningen med idrottsförvaltningen har Sköndalsbadet hållits öppet sex kvällar per vecka under hela sommaren. 2014 var det stängt tio veckor.

Fritidsverksamheten har haft ett ambitiöst sommarprogram som sammantaget har fungerat mycket bra.

- Farstas eget läger på Gotland för 22 ungdomar blev mycket lyckat.
- Sportscamp var välbesökt med totalt 480 barn och fick goda omdömen.
- Badbussarna hade något färre deltagare än tidigare år under de två veckorna, vilket sannolikt förklaras av att vädret inte var det badvänligaste. I samverkan med Enskede-Årsta -Vantör och Södermalm anordnades badbuss till Gålö för 30 funktionshindrade ungdomar.
- Varm bassäng och en inarbetad verksamhet på Sköndalsbader bedöms vara orsaken till att det kom besökare även regniga dagar. Många ungdomar från Farsta och Skarpnäck besökte badet senare på kvällarna.
- Farstaängens parklek var öppen hela sommaren, och Fagersjö och Nybygget var öppet till och med vecka 27. Nybygget var öppet även kvälltid.
- Nytt för i år var att två fritidsgårdar, Tuben och Morris, hade öppet till och med vecka 28.

Lokalproblem

Under året har fritidsverksamheten haft problem med fukt och mögel i flera av sina lokaler vilket har tvingat fram evakueringar av verksamheter och tillfälliga lösningar i andra lokaler.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar har inflytande i verksamhetens utformning (barns inflytande).

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är delaktiga.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare på öppna förskolan som tycker att de kan påverka verksamhetens innehåll.	80,95 %	80 %	75 %		2015

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	95,48 %	78,26 %	75 %		2015
●	Andel besökare som tycker att de kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter.	87,63 %	83,33 %	75 %		2015
●	Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som tycker att det kan vara med och påverka fritidsgårdens aktiviteter	93,94 %	90,32 %	80 %		2015

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskolorna prövar och utvärderar olika metoder för att följa upp barns inflytande i verksamheten.	2014-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar har tillgång till attraktiva och förebyggande verksamheter på sin fritid.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungdomar är nöjda med de aktiviteter som erbjuds.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	95,69 %	95,3 %	80 %		2015
●	Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	93,16 %	85,58 %	75 %		2015
Analys Det är barnens svar på enkätundersökningen för parkleken som redovisas. Ännu fler av de vuxna är nöjda med verksamheten,						
●	Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	100 %		85 %		2015
●	Andel ungdomar som är nöjda med Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning	87,88 %	80,65 %	80 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fritidsverksamheterna ser över sina öppettider utifrån besökarnas behov och önskemål.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar tar eget ansvar och visar hänsyn mot andra (normer och värden)

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och ungdomar tränas i demokrati.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel enheter vars likabehandlingsplaner är reviderade och godkända	100 %	100 %	100 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolor och fritidsverksamhet ser över verksamheternas arbete med jämställdhet, genus, normkritik och antirasism	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Se över förutsättningar för att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ges möjlighet att inkluderas på olika fritidsverksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Vårdnadshavare är nöjda med hur förskolan samverkar med hemmet (förskola och hem).

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Föräldrar känner sig välkomna att ställa frågor och framföra synpunkter på verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	82,22 %	78,04 %	80 %		2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Individ- och familjeomsorgens samarbete med skolan har genomförts genom olika aktiviteter för att motverka att barn far illa eller riskerar att fara illa. En särskild satsning har genomförts för att utveckla en samarbetsmodell för att stödja och motivera barn med långvarig skolfrånvaro. Ett fortsatt aktivt samarbete i nätverket med polis, skola, socialtjänst och fritid har pågått för utbyte av information och dialog för att få en gemensam bild av ungdomssituationen i området.

Individ- och familjeomsorgens insatser för att stödja och motivera missbrukare har skett i samverkan med flera lokala aktörer såsom bostadsbolag, väktare, polis, kyrkan. Särskilt fokus har varit det öppna missbruket i Farsta centrum och kring Hökarängstorget. De olika aktörernas insatser koordineras av en särskild grupp. Insatserna har haft bäst effekt i Farsta centrum.

Ett arbete med ständiga förbättringar fokuserar på olika utvecklingsområden, särskilt fokus finns på att skapa uppföljningsmodeller som samlar fakta om de insatser som utförs i verksamheterna och dess resultat. Det rör sig om lätthanterliga metoder för socialsekreterare och biståndshandläggare för att samla statistik och sammanställa detta.

Mottagningsfunktionen inom sociala barn- och ungdomsvården har utvecklat och implementerat metoder för att samla relevant verksamhetsdata som ger viktig information till ledning och medarbetare.

Samarbetet med äldreförvaltningen har fortsatt för att utveckla arbetet med uppföljningar av kvalitet och insatser. En genomgång av den uppföljning som genomförs inom äldreomsorgen har påbörjats för att se hur den kan utvecklas och samordnas effektivare för att få en bättre samlad bild.

Projekt för unga vuxna

Nämnden har tillförts medel från socialnämnden för att genomföra ett projekt, särskilt förebyggande insatser för unga vuxna 20-29 år som befinner sig i kriminalitet och missbruk. Modellen bygger på ett tätt samarbete mellan olika lokala aktörer. Projektet innefattar att identifiera unga vuxna i riskzon, skapa sociala nätverk och upprätta planering så att de kan komma in i arbete och boende. Inom ramen för projektet har två lotsar börjat arbeta med frågan, ett femtontal ungdomar har varit aktuella för insatser och i flertalet fall har positiva förändringar skett.

Barn och unga

Projektet ”Mina båda världar” har beviljats fortsatta medel av socialnämnden. Projektet syftar till att utveckla gruppstöd till familjehemsplacerade barn. En modell har utvecklats under året och arbetet med att tillämpa modellen har påbörjats.

Prevention

Under året har tre ABC-cirklar (Alla Barn i Centrum) riktade till föräldrar med yngre barn i

åldern 3-12 år genomförts och två Kometgrupper. Komet vänder sig till föräldrar med både yngre och äldre barn i åldern 3-11 år och som har återkommande problem med svåra konflikter.

Två utbildningar inom ramen för det förebyggande arbetet med unga har genomförts. "Unga, nätdroger och sociala medier", ett samarbete mellan Farsta, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck och Skärholmen. Målgruppen är skolhälstan, fältassistenter, fritidsledare och andra yrkesverksamma som möter unga. "Ökad kompetens kring argument mot legalisering av cannabis" anordnas för yrkesverksamma i Farsta som möter ungdomar.

Informationsarbete under året har bland annat omfattat information om stockholmsenkätens resultat och ABC-cirklar och Kometutbildning och Goda råd till föräldrar i samband med Valborgsfirande och sportlov.

Folköl- och tobakstillsyn

Folköl- och tobakstillsynen år 2015 är fullt genomförd och alla försäljningsställen har haft besök under året. 28 säljer folköl och 46 tobaksvaror. Inga allvarliga oegentligheter framkom.

En kompletterande tillsynsmetod, kontrollköp, har genomförts under sommaren hos samtliga affärsidkare som säljer tobaksvaror. Kontrollen görs med hjälp av unga myndiga personer i syfte att kontrollera att butiken förvissar sig om att köparen av varor som öl, tobak och läkemedel är minst 18 år. Vid kontrollköpen var det 77 procent av försäljningsställena som följde lagen.

Hemlöshet

Förvaltningen har utvecklat formerna för det vräkningsförebyggande arbetet under året, och ytterligare en socialsekreterare har anställts på heltid. Antalet handläggare ökar därmed från två till tre personer, vilka bland annat ska prioritera det organiserade samarbetet med hyresvärdar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	82,64 %	83,01 %	80 %	84 %	VB 2015
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	55,51 %		65 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	32,94 %		20 %	35 %	VB 2015
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen	73 %	80 %	80 %	80 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
av deras behov av stöd genomfördes					
  Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	100 %	50 %	100 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Samtliga ungdomar kontaktas. En prioritering görs och ungdomar under 15 år samt ungdomar som har begått grövre brott kallas alltid till möte inom 48 timmar.					
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	58,82 %		50 %	tas fram av nämnden	2015
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	32 %	21 %	22 %	25 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden.	2015-01-01	2015-12-31	
  Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga har livsförhållanden som möjliggör positiv social utveckling.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samarbetet leder till att de barn och ungdomar som kan behöva stödinsatser blir synliggjorda och får adekvat hjälp.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
●	Alla vårdnadshavare till 3-12-åringar i Farsta stadsdelsområde har erbjudits att gå ABC-kurs	100 %	100 %	100 %		2015
●	Andel ungdomar som är boende i Tallkrogens hus som har ett ökat psykiskt välbefinnande och är medvetna om sina styrkor, förmågor och drivkrafter.	100 %	66,67 %	80 %		2015
●	Butiker som säljer folköl får tillsynsbesök	100 %	100 %	100 %		2015
●	Butiker som säljer tobak får tillsynsbesök	100 %	100 %	100 %		2015
●	Flickor i år 9 som aldrig har använt narkotika	85,58 %	85,32 %	84 %		2015
●	Flickor i år 9 som inte dricker alkohol	57,69 %	57,21 %	56 %		2015
●	Flickor i år 9 som inte röker	86,54 %		77 %		2015
●	Pojkar i år 9 som aldrig har använt narkotika	90,52 %		87 %		2015
●	Pojkar i år 9 som inte dricker alkohol	60,34 %		58 %		2015
●	Pojkar i år 9 som inte röker	95,69 %	89,05 %	84 %		2015

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskola, fritid, skola, socialtjänst och polis samverkar	2014-01-01	2015-12-31	
✓	Förskolestöd tar fram utbildningspaket utifrån förskoleenheternas behov med särskilt fokus på barns språkutveckling och barn i behov av särskilt stöd	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Förvaltningen ska i ett samarbete mellan socialtjänsten och tre av Farstas högstadieskolor driva ett projekt i syfte att öka skolnärvaron bland de elever som annars på grund av frånvaro riskerar att inte få behörighet till gymnasiet.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Två informationsmöten per år om droger m.m. erbjuds vårdnadshavare till äldre barn och ungdomar i samverkan med Maria Ungdom och närpolisen	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Vårdnadshavare i Farsta erbjuds stödinsatser på en generell nivå för att minska riskfaktorer och stärka skyddsfaktorer	2014-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Beslut och insatser utgår från bästa tillgängliga kunskap

● Uppfylles helt

Förväntat resultat

Insatser som baseras på beprövad kunskap och utgår ifrån de sökandes aktiva medverkan ökar möjligheten att uppnå de mål som uppsatts för insatserna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska utveckla, testa och implementera metoder för uppföljning av socialtjänstens utredningar och insatser för barn och ungdomar samt personer med missbruk.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ska implementeras.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare lever utifrån sina olika förutsättningar ett självständigt liv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utvecklat preventionsarbete och samverkan mellan olika verksamhetsområden.

Personer som tidigare varit hemlösa eller haft ett tillfälligt boende har ett mer varaktigt boende. Personer som riskerat vräkning kan bo kvar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal personer som genom stöd och bistånd kunnat undvika att vräkas från sitt boende eller genom insatser fått möjlighet till en varaktig boendesituation	250	175	150		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fritid- och familjestödsenheten utvärderar Farstas modell för samverkan kring ungdomar i riskzon	2015-01-01	2015-06-30	
✓ Samarbetet mellan olika lokala aktörer ska utvecklas för att kunna ge stöd och insatser till personer med missbruksproblematik.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Säkerhetsarbete – trygghetsarbete

För att höja kunskapsnivån, och därmed öka brandsäkerheten, har i princip alla enhetschefer och biträdande enhetschefer på utförarsidan genomgått brandförsvarets utbildning i SBA – systematiskt brandskyddsarbete. Förvaltningen har också samordnat utbildningar för brandskyddskontrollanter och i allmänt brandskydd för ett antal av förvaltningens medarbetare. Utbildningarna har varit uppskattade.

Den tidigare formen av trygghetsmöte ersattes under året med insatser under höstens två medborgarforum i form av en trygghetsenkät som spreds till alla besökare. Synpunkterna kunde lämnas in under mötet samt upp till två veckor efter respektive medborgarforum.

En trygghetsvandring med olika aktörer har genomförts i Fagersjö i november utifrån diverse insamlat underlag. Den resulterade bland annat i förbättrad belysning och uppdatering av status gällande skymmande vegetation.

Brottsförebyggande arbete

Farsta lokala Brå:s aktivitetsplan för minskad brottslighet och ett tryggare stadsdelsområde förlängdes under 2015. En arbetsgrupp som bildats utifrån Farsta lokala Brå har under året gjort en läges- och probleminventering av respektive stadsdel i stadsdelsområdet. Kartläggningen och analysen ska bland annat ligga till grund för ny aktivitetsplan.

Kärnarbetsgruppen som träffats frekvent under året och som samlat in och analyserat underlag från olika håll har, förutom representanter från Farsta stadsdelsförvaltning, bestått av Farstas kommunpoliser, Stockholmshem, Familjebostäder och utbildningsförvaltningen.

Lägesinventeringen av stadsdelsområdet som gjorts under året är också grunden för de åtgärder som blir aktuella i ett samverkansavtal mellan förvaltningen och lokalpolisen.

Park och stadsmiljö

Under året har projektering inför upprustningen av parkleken Nybygget i Gubbängen påbörjats. Upprustningen utförs i samarbete med exploateringskontoret. Projektet kommer att pågå till och med 2017.

Förvaltningen har utrett placering av en boulebana i Hökarängen som ersättning för banan som tagits bort vid Hökarängsskolan. Boulebanan kommer att anläggas intill lekplatsen Kryddboden vid Lingvägen. Boulebanan anläggs av exploateringskontoret som en del av upprustningen av lekplatsen i samband med byggnation av bostäder vid Lingvägen.

Vegetationsröjning i Fagersjö är utförd efter de synpunkter som framkom i samband med trygghetsmötet i stadsdelen.

De reinvesteringar som gjorts i området är förbättringar på Fagerlids plaskdamm i Sköndal och byte av dåliga parkbänkar och papperskorgar. Bägge projekten har avslutats under året. Det återstår dock att göra ny asfaltsbeläggning runt Fagerlids plaskdamm. Det utförs våren 2016.

Förvaltningen fortsätter att uppmuntra invånarna att engagera sig i sitt närområde genom att sluta brukaravtal om grönskötsel av olika typer. Under sommaren tillkom två avtal om slyröjning i Farsta strand och ett i Sköndal.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	80 %	100 %	100 %	2015
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	71 %	67 %	74 %	74 %	2015
Analys Stadsdelsområdet har en positiv utveckling vad gäller den upplevda tryggheten. Arbetet för att höja upplevd trygghet ytterligare kommer att fortsätta och utvecklas på olika områden.					
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	65 %	75 %	65 %	62 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.	2015-01-01	2015-12-31	
  Trafiknämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta är ett tryggt stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånarna känner sig delaktiga och andelen trygga invånare ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Farsta lokala Brå träffas fyra gånger under året	2015-01-01	2015-12-31	
 I utvald stadsdel kommer trygghetsmöte för medborgarna att genomföras	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Det reguljära trygghetsmötet ersattes av insatser under de medborgarforum som hölls under hösten. Besökarna besvarade trygghetsenkäter och vissa åtgärder genomfördes utifrån enkätsvaren.			

Nämndmål:

Farstas invånare och besökare har tillgång till rena parker och grönområden

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antal klagomål i synpunktsportalen minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har en fortlöpande dialog med bostadsbolagen, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden samt exploateringsnämnden vad gäller bostadsbyggande samt planering av mark. Redovisning sker minst en gång om året till genomförandegruppen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	0	6	tas fram av nämnden	2015
● Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	6	6	tas fram av nämnden	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboheter eller servicebostäder	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta stadsdelsområde har ett högt bostadsbyggande där alla kan bo

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet gruppbooster ökar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Under fyrtio fredagkvällar har ett trettiotal pojkar och flickor deltagit i blandade idrottsaktiviteter i en verksamhet kallad Drive-in idrott i Sköndalshallen.

I maj hölls Farstaspelen för förskolebarn och cirka 300 barn deltog och fick prova på olika idrottsgrenar på Farsta idrottsplats. Under två veckor av sommarlovet arrangerades Sportscamp och 488 barn medverkade i olika idrottaktiviteter på Farsta idrottsplats. Deltagande barn var i åldrarna 8-12 år och det var 55 procent pojkar och 45 procent flickor.

Vid Sköndalsbadet anordnades idrottsverksamhet under tio sommarlovsveckor. Badet var öppet för idrotts- och fritidsaktiviteter sex kvällar varje vecka. Besöksantalet varierade mellan 15–80 ungdomar per kväll beroende på väderleken.

I september hölls Olympic Day på Farsta idrottsplats och cirka 400 elever i låg- och mellanstadiet fick träffa fem olympier som instruerade i olika olympiska idrottsgrenar.

Under höstlovet var det ytterligare aktiviteter på Farsta idrottsplats och 320 elever, varav 112 flickor och 208 pojkar i grundskolan som fick prova på idrottsgrenarna judo, fotboll, innebandy och boccia. Från grundsärskolan deltog 50 elever.

På jullovet arrangerades olika idrottsaktiviteter i Farsta idrottshall med 300 medverkande barn.

Förvaltningen har samarbetat med Riksförbundet HjärtLung för att starta en ny Hälsans stig i Hökarängen. Samarbetet var framgångsrikt och Hälsans stig invigdes under våren.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	77,49 %		71 %	fastställs 2015	2015

Nämndmål:

Farstas invånare har goda möjligheter till motion och fysiska aktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Farstas invånare har möjlighet att delta i friluft- och idrottsaktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal föreningar som samverkar med förvaltningen inom satsningen idrott och hälsa	10	10	8		2015
 Antal idrotts- och friluftaktiviteter som erbjuds inom förvaltningens verksamheter under året inom satsningen idrott och hälsa.	9	40	8		2015
Analys Antalet aktiviteter har inte minskat från föregående år. Drive-in idrotten i Sköndalshallen har ägt rum vid fyrtio tillfällen men har redovisats som en enda sammanhängande aktivitet av totalt nio olika aktiviteter som erbjudits i förvaltningens verksamheter.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Drive-in idrott i Sköndalsskolan	2015-01-01	2015-12-31	
 Höstlovsläger på Farsta IP	2015-01-01	2015-12-31	
 Lilla Farstaloppet (5-6-åringar) på Farsta idrottsplats	2015-01-01	2015-06-30	
 Olympic Day för låg- och mellanstadiebarn på Farsta IP	2015-01-01	2015-05-28	
 Prova-på och lekidrott för mindre barn i Farsta strands förskoleområde	2015-01-01	2015-12-31	
 Sportscamp för 8-12-åringar	2015-01-01	2015-08-31	
 Vattensport och fritidsverksamhet för tonåringar vid Sköndalsbadet	2015-01-01	2015-08-31	
 Vintersport på Gubbängens IP för låg-och mellanstadiet	2015-01-01	2015-03-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Äldreboendeplanering

Förvaltningen medverkar genom region Östra Söderort i stadens äldreboendeplanering.

Behovet av vård- och omsorgsboende har minskat under 2015 och förväntas fortsätta sjunka något de närmaste åren. Farsta vård- och omsorgsboende har avvecklats under året på grund av att boendet inte motsvarar dagens krav. Edö äldreboende motsvarar inte heller kraven på ett modernt äldreboende och fastighetsägaren Micasa har på uppdrag av förvaltningen genomfört en förstudie inför en eventuell ombyggnad. I april tog stadsdelsnämnden beslut om intagningsstopp vid Edö servicehus och de nio platser vid Edö vård- och omsorgsboende som

inryms i hus C. I november beslutade stadsdelsnämnden att servicehusverksamheten i hus C vid Edö ska omstruktureras till en utökad vård- och omsorgsboendeverksamhet om totalt 108 platser. Därutöver beslutade nämnden att uppdra åt förvaltningen att i samverkan med Micasa initiera planeringen av ett pilotprojekt i form av ett mellanboende i hus B.

Utveckling av hemtjänsten

Arbetet med specialisering inom hemtjänsten har fortsatt under 2015. Medarbetare har tillsammans med biståndshandläggare medverkat i en tvådagars psykiatriutbildning med inriktning mot äldre. Enheten har med hjälp av de särskilda stimulansmedlen för utökad bemanning haft två sjuksköterskor anställda för att öka kompetensen kring specifika omvårdnadsbehov. Områden som särskilt varit i fokus är demens, diabetes och hjärt-kärlsjukdom.

Mat- och måltidssituationen i fokus

Måltidernas betydelse betonas i nämndens verksamheter. På Edö går medarbetare mellan avdelningar och gör oanmälda observationer av måltidssituationer. Ett förbättringsområde under året var att skapa lugnare måltidssituationer. På helgerna har fler måltider lagats på plats på avdelningarna. De boende har också uppskattat grillning på gården under sommarhalvåret.

Andelen som i brukarundersökningen uppger att de tycker att måltiderna på vård- och omsorgsboendet är en trevlig stund på dagen har ökat stadigt sedan 2013. I 2015 års undersökning var 70 procent nöjda, en något högre andel än i staden som helhet.

Anhörigstöd

Förvaltningens anhörigstöd har under året testat en modell med öppet anhörigcafé i aktivitetshuset Tuben. Utvärderingen visade att det inte var en form som anhöriga efterfrågade. I stället föredrar anhöriga mer riktade aktiviteter till mindre grupper. Samtalsgrupper startar därför upp varje termin, gemensamma för hela Östra Söderort.

Förebyggande arbete

Under hösten genomförde förvaltningen en satsning på fallförebyggande arbete i aktivitetshuset Tuben som en del av en nationell kampanjvecka initierad av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Äldre erbjöds under en vecka föreläsningar och information om fallförebyggande träningsformer och hjälpmedel.

Förvaltningen har under 2015 erbjudit ett brett och omfattande utbud av aktiviteter för äldre på aktivitetshuset Tuben. Totalt räknar verksamheten drygt 9 500 besök vid sammanlagt 300 olika tillfällen.

En ny och uppskattad aktivitet är kostnadsfri bio för äldre i teater Fanfaren, Farsta centrum. Under hösten har i genomsnitt 127 personer kommit vid varje filmvisning. Aktiviteten når också i större utsträckning ut till äldre män, vilka varit svåra att intressera för de aktiviteter som erbjuds i Tuben.

Uppsökande arbete

Förvaltningen har under året på samma sätt som tidigare år, utifrån geografiska områden arbetat systematiskt med att besöka målgruppen. Samtliga 75-åringar som bor i Farsta stadsdelsområde har fått brev hemskickat och erbjudits information om det stöd som bland

annat stadsdelsnämnden kan erbjuda. De äldre har själva valt i vilken form informationen ska ges utifrån det alternativ som passar hen bäst. Följande alternativ har erbjudits: skriftligt och/eller muntlig information vid seminarium/informationsmöten eller genom hembesök. Den enskilde har även kunna välja information per telefon.

Cirka 200 personer söktes upp under 2015 varav 50 kom på seminarium/informationsmöte, resterande personer föredrog hembesök eller att få information hemskickad per post. Det fanns även de personer som tackade nej till information.

I samband med informationsträffarna har de äldre haft möjlighet att träffa andra aktörer (interna och externa) som till exempel representanter från vårdcentralen, Frivillig väntjänst, Röda Korset, förvaltningens anhörigkonsulent, biståndshandläggare och ansvarig person för aktiviteter för äldre på träffpunkt Tuben. Informationsträffarna har dels syftat till att äldre ska få information om möjligheten till bistånd och olika aktiviteter som förvaltningen och andra aktörer anordnar, dels att bryta en eventuell isolering.

Systematiskt kvalitetsarbete

Inom äldreomsorgen har den sociala dokumentationen prioriterats i det systematiska kvalitetsarbetet under 2015. En modell för egenkontroll genom dokumentationsgranskning har tagits fram och testats med goda resultat på Edö servicehus. På Edö gruppboende har personal arbetat utifrån en särskild checklista för att förbättra genomförandeplanernas kvalitet.

Den kommunala hemtjänsten har arbetat med att förbättra genomförandeplanerna med stöd av de särskilda stimulansmedlen för utökad bemanning. Två medarbetare har avdelats för att särskilt arbeta med genomförandeplaner och handleda sina arbetskamrater.

Äldres möjligheter att påverka hur hjälpen utförs

Genomförandeplanen är brukarnas verktyg för att påverka hjälpens utformning. Ett omfattande utvecklingsarbete har genomförts under året för att förbättra genomförandeplanernas kvalitet. Resultatet från 2015 års brukarundersökning visar att 86 procent av hemtjänstkunderna är nöjda med sina möjligheter att påverka hjälpens utformning. Inom nämndens dagverksamhet för personer med demenssjukdom anser 97 procent av gästerna att personalen lyssnar på deras önskemål.

Värdegrund och bemötande.

Äldreomsorgens medarbetare har bjudits in till två föreläsningar på temat värdegrund och bemötande. Enheterna har också genomfört seminarier kring bemötande i samverkan med HR-avdelningen

Särskilda projekt

Det stadsövergripande projektet "Fördjupad kvalitetsuppföljning" övergick 2015 till ordinarie verksamhet. Förvaltningen har bidragit med en medarbetare på halvtid.

Projektet "Utveckling av funktionsstödande och hälsofrämjande hälso- och sjukvårdsdokumentation med hjälp av ICF" har fortsatt under 2015. En ny journalstruktur har lanserats med stöd av förvaltningens lokala processledare.

Nämnden har fått stimulansmedel från Socialstyrelsen för en sammanhållen vård och omsorg om äldre. Medlen har använts till utveckling av beställarenhetens arbetssätt för att arbeta med personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt och för att öka biståndshandläggarnas

kompetens inom demensområdet. På utförarverksamheterna utbildas medarbetare i palliativ vård i livets slutskede. En utbildning i teamarbete mellan de olika professionerna på vård- och omsorgsboenden för att uppnå en personcentrerad vård och omsorg för äldre har påbörjats.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende	100 %		95 %	95 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	100 %	95 %	95 %	95 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	88 %	85 %	85 %	85 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	79 %	84 %	85 %	85 %	2015
Analys Förvaltningen kommer att arbeta med målområdet, följa upp och analysera utfallet i dialog med aktuella utförare.					
  Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	8,97		10	Maximalt 10 personer	2015
  Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	70 %	68 %	77 %	78 %	2015
Analys Förvaltningen kommer att arbeta med målområdet, följa upp och analysera utfallet i dialog med aktuella utförare.					
  Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	85 %	77 %	77 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	81 %	80 %	86 %	86 %	2015
Analys Förvaltningen kommer att arbeta med målområdet, följa upp och analysera utfallet i dialog med aktuella utförare.					
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	86 %	90 %	90 %	90 %	2015
Analys					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Förvaltningen kommer att arbeta med målområdet, följa upp och analysera utfallet i dialog med aktuella utförare.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldre nämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna och äldre nämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldre nämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre nämnden ta fram en tydlig rättighet till utevistelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Registrering i Senior Alert har fått stå tillbaka under året på grund av införandet av Vodok 2. Däremot har enheterna gjort analyser och genomfört åtgärder utifrån registrering i svenska palliativregistret.			
✓ Äldre nämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldre nämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre i vård- och omsorgsboende har en inbjudande måltidsituation.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som bor i nämndens särskilda boenden för äldre tycker att måltiderna är trevliga.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Nämndens vård- och omsorgsboenden ska följa upp måltidssituationer genom observationer och sammanställa förbättringsförslag	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre i vård- och omsorgsboende har möjlighet till daglig utevistelse.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla äldre i vård- och omsorgsboende som så önskar har möjlighet att komma ut varje dag.

Nämndmål:

Äldre känner trygghet och välbefinnande.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som vill bo kvar i ordinärt boende ska få tillräckligt stöd för att kunna göra det. Invånare är informerade om möjligheter till stöd och hjälp när man behöver det som äldre.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆	Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har läkemedelsgenomgångar enligt gällande rutin	74,42 %		90 %		2015
Analys Läkemedelsgenomgångar är ett landstingsansvar. Förvaltningen ska inleda en dialog med läkarorganisationen för att diskutera hur målet ska kunna uppnås under 2016.						
●	Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för fall enligt gällande rutin	100 %		90 %		2015
●	Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för trycksår enligt gällande rutin	100 %		90 %		2015
●	Andel brukare i särskilda boenden (kommunal regi) som har riskbedömningar för undernäring enligt gällande rutin	100 %		90 %		2015
●	Andel kunder hos den	73	77	50		2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kommunala hemtjänsten och servicehuset med särskilda behov på grund av demenssjukdom eller kognitiv svikt som har en kontaktperson från den specialiserade hemtjänstgruppen.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ska implementeras och utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Äldre som beviljas insatser kan påverka hur de utförs.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som beviljas insatser från nämnden har möjlighet att påverka hur insatserna utförs.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel brukare i äldreomsorg, egen regi, som har godkända och aktuella genomförandeplaner två veckor efter påbörjad insats.	93,84 %	81,98 %	90 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla enheter inom äldreomsorgen, egen regi, genomför aktivitet för att förbättra genomförandeplanernas kvalitet	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Förvaltningen tar fram en modell för dokumentationsgranskning som mäter hur biståndshandläggarens beslut avspeglar sig i genomförandeplanen inom äldreomsorg, egen regi.	2014-01-01	2015-04-30	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Farsta stadsdelsnämnd bidrar genom sitt arbete till målet om ett klimatsmart Stockholm. Arbetet med en kemikaliesmart förskola har påbörjats genom utbildning och introduktion i det arbete som behöver göras för att minska barns exponering mot skadliga kemikalier. Förvaltningen har en effektiv elanvändning och vid ny- och ombyggnation förbättras lokalernas energieffektivitet genom installation av moderna lösningar. Förvaltningens resepolicy prioriterar hållbara transporter där gång, cykel och kollektivtrafik väljs framför bilanvändning. När bilar används av verksamheterna finns bara miljöbilar att tillgå. Under året har dock inte alltid rutinen att tanka förnyelsebart bränsle efterföljts, vilket förvaltningen bedömer grundar sig i bristande information och kommunikation kring bilanvändning.

Nämndens verksamheter i egen regi sorterar sitt matavfall i allt högre utsträckning. Andelen ekologiska livsmedel har ökat konsekvent de senaste åren och med införandet av den elektroniska inköpsmodulen underlättas ekologiska inköp ytterligare.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

 Uppfylls helt

Analys

Antalet bilar har minskat marginellt från 18 till 17 stycken, varav fem av fordonen körs på förnyelsebart bränsle. Totalt har förvaltningen inte lyckats nå årsmålet om 90 procent förnyelsebart bränsle, med ett utfall på knappt 87 procent. Bilanvändarna har inte alltid valt förnyelsebart när de tankat, och informationen kring fordonsanvändning inom förvaltningen behöver förbättras.

Förvaltningen nådde årsmålet för energiförbrukningen med god marginal. I nya och ombyggda förskolor har det installerats energieffektiva lösningar enligt stadens krav. Samtliga verksamheter bidrar till att minska energiförbrukningen.

De verksamheter i egen regi som producerar matavfall sorterar också detta i allt högre utsträckning. Av förvaltningens 42 förskolor saknar 13 stycken rådighet över sin avfallshantering, men av de återstående 29 förskolorna sorterar 25 ut matavfall för biologisk hantering. Detta utgör 86 % och förvaltningen har därmed nått årsmålet.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	100 %	80 %	80 %	fastställs 2015	2015
Analys I denna indikator ingår inte förskoleverksamheterna, vilka följs upp separat.					
  Elanvändning per kvadratmeter	47,04 kwh/kvm	46,92 kwh/kvm	52 kwh/kvm	32 kWh	2015

Nämndmål:

Verksamheterna effektiviserar elanvändningen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet förbrukade kilowattimmar per kvadratmeter lokalyta minskar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Informationsmöte om miljöbilar för förvaltningens bilansvariga	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

 Uppfylls helt

Analys

Enbart miljöbilar används inom verksamheterna. Fordon avsedda för fordonsgas eller etanol tankas i stor utsträckning med miljöbränsle. Allt färre medarbetare använder egen bil i tjänsten till förmån för förvaltningens miljöbilar eller kollektiva färdmedel.

	Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	100 %	100 %	100 %	100 %	VB 2015
	 Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	86,94 %	87,46 %	90 %	tas fram av nämnd/styrelse	VB 2015
Analys Den mindre lastbil förvaltningen leasar körs i huvudsak på fordonsgas. Bilen startas dock med bensen. En av etanolbilarna har låg tankningsgrad av förnyelsebart bränsle. Orsaken kan vara brist på information till de olika förarna och informationsinsatser kommer att genomföras under 2016.						

Nämndmål:

Förvaltningens transporter är hållbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Resor och transporter görs i enlighet med förvaltningens resepolicy.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens fordon använder odubbade vinterdäck vilket bidrar till bättre luft.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2015

Nämndmål:

Användning av kapacitetsstarka färdmedel ökar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet bilar inom förvaltningen minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

 Uppfylls delvis

Analys

Andelen ekologiska livsmedel har ökat konsekvent under de senaste åren men det högt satta målet för 2015 uppnås ej. Under 2016 kommer förvaltningen att följa upp andelen ekologiska livsmedel mer kontinuerligt på enhetsnivå.

Kemikaliesmart förskola

Förskolornas och fritidsverksamhetens chefer har fått en första introduktion i vad som krävs i form av inventering och utbyte av material och utrustning på enheterna för att långsiktig uppnå målet med en kemikaliefri förskola. En miljövetare är anlitad för att vara ett stöd i förvaltningens fortsatta miljöarbete. Uppdraget omfattar bland annat att utbilda personal som gör matbeställningar att köpa in miljövänliga varor, samt att utbilda kockar i tillagningskök att laga ekologiskt. Under året har flera förskolenheter tagit hjälp av ett företag med inventering av förutsättningar för sopsortering på förskolorna.

Förskolornas och fritidsverksamhetens chefer har fått en första introduktion i vad som krävs i form av inventering och utbyte av material på enheterna för att långsiktigt uppnå målet med en kemikaliefri förskola. Förskolenheterna har kommit olika långt när gäller att säkra en kemikaliefri förskola, men inventering har skett och nyköp av exempelvis tallrikar och madrasser har skett.

Kökspersonal har fått utbildning rörande giftfri och ekologisk mat.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
-----------	------------------	--------------------------	--------	-------------	--------

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	23,82 %	21,13 %	25 %	25 %	VB 2015
Analys Andelen ekologiska livsmedel har ökat under året men når inte helt upp till årsmålet. Insatser för en fortsatt ökning kommer att genomföras under 2016.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion.	2015-01-01	2015-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Verksamheterna är miljömedvetna

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheterna ska följa förvaltningens miljöhandlingsplan.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel förskolor som infört separat hantering av matavfall	86,21 %		85 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En plan för en kemikaliefri förskola kommer att tas fram	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen använder Miljöförvaltningens Vägledning för kemikaliesmart förskola som en övergripande handlingsplan. Förskoleenheterna tar fram aktivitetsplaner med vägledningens mallar som grund för att uppfylla målet om kemikaliesmarta förskolor.			

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Bokslutet för 2015 visar ett underskott om 12,8 miljoner kronor före resultatöverföringar och 14,3 miljoner kronor efter resultatöverföringar vilket innebär att resultatfonden till 2016 uppgår till 13,4 miljoner kronor. Underskott redovisas främst inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Överskott återfinns främst inom verksamhetsområdet förskola samt funktionsnedsättning och inom fritidsverksamheten. Förvaltningen arbetar aktivt för att använda tilldelade resurser utifrån ett kundperspektiv och på ett effektivt sätt. Detta sker bland annat genom att kärnverksamheterna prioriteras och genom uppföljning av tydliga och konkreta resultat uppnås.

Den barnomsorg nämnden erbjuder på obekvämt arbetstid ger föräldrar ett större utbud av möjliga arbetstillfällen och föräldrar i Farsta stadsdelsområde behöver inte avstå från arbete för att barnomsorg saknas. Både andel och antal hushåll i behov av ekonomiskt bistånd har minskat under året. Det gäller både de som har tillfälligt behov av försörjningsstöd och de hushåll som har ett mer långvarigt beroende av stöd. Kostnaden för utbetalt försörjningsstöd har dock ökat för första gången på fem år. En förklaring till detta är att SL-kort ingår i bidragsnormen från och med 2015.

Förvaltningen stödjer det lokala näringslivet genom samarbete med olika aktörer samt genom information, stöd och service.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har i samarbete med Stockholm Business Region (SBR), Skatteverket och Nyföretagarcentrum genomfört ett seminarium för de som är intresserade av att starta företag, och förvaltningen har i Farsta centrum genomfört en informationskampanj om möjligheten att starta företag.

Farsta utvecklings- och näringslivsråd har sammanträtt vid sex tillfällen under året. Förvaltningens företagslots har haft möten med både lokala företagare och med intressenter som vill etablera sig i Farsta. Företagare har via företagslotsen fått information kring bygglov och andra tillstånd. Ett antal företag har flyttat till stadsdelsområdet efter att förvaltningen förmedlat kontakter om möjligheter att hyra lokaler.

Förvaltningen genomförde under fyra dagar i slutet av maj Farsta Mat- och kulturfestival i Farsta centrum i samarbete med Kulturförvaltningen och fastighetsägaren Atrium Ljungberg. Evenemanget lockade mellan 300–900 personer per dag. Det ogynnsamma regnandet bidrog till att färre än väntat besökte festivalen. Förvaltningen medverkade vid den årliga julmarknaden i Hökarängens centrum. En julbelysning som var mer omfattande än vanligt dekorerade Gubbängens centrum. I samverkan med Familjebostäder såg förvaltningen till att belysningen kom på plats.

Nämndmål:

Lokala näringslivet får bra service av förvaltningen

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Företagarna i området är nöjda med den kommunala servicen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ NKI (Nöjd Kund Index) ska öka i SBR:s årliga företagsundersökning	70 %		71 %		2015
Analys NKI mäts inte för enskilda stadsdelar och mäter ansvarsområden som inte ligger under stadsdelarna. Värdet avser resultatet för samtliga ansvarsområden i hela Stockholms stad. Denna indikator är borttagen i VP 2016.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen undersöker möjligheten att ta fram en lokal utvecklingsplan för stadsdelscentra	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Förvaltningen utreder möjligheten att inrätta ett lokalt näringslivscenter	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Utvecklingsrådet sammanträder minst tre gånger under året	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

För att kunna ge hjälp och stöd till personer och bidra till att de ska bli självförsörjande krävs ett aktivt arbetssätt med en mix av stödjande, kravställande och vägledande inslag. Ett sedan tidigare strukturerat samarbete med Jobbtorget har fortsatt att utvecklas för att gemensamt stödja och motivera den enskilde. Ett jobbtorg för unga vuxna har tillkommit och förbättrat möjligheterna att arbeta ännu aktivare med den målgruppen. Även ett mer organiserat samarbete med arbetsförmedlingen har initierats för att ta tillvara de resurser som finns för att den enskilde ska bli självförsörjande. Utöver samarbete krävs även ett metodiskt utredningsarbete. Under året har olika bedömningsinstrument implementerats i arbetet för att få fram en behovsbild som ger tydligare indikationer om vilka insatser som bäst hjälper den enskilde till självförsörjning. Instrumenten behöver förfinas och utvecklas ytterligare och det arbetet pågår.

Antalet personer beroende av ekonomiskt bistånd har fortsatt minska, utfallet för året är 2,0 %.

Personer som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har även det minskat till 1,42 %.

Till stor del beror detta på det aktiva förändringsarbetet inom enheten för försörjningsstöd. Till exempel tryggar nya utredningsdokument en grundligare och säker utredning och bättre samarbete med Jobbtorg Stockholm då utredning ska göras gemensamt. Detta bidrar till mer personcentrerade planer som i ökad utsträckning leder till självförsörjning.

Förvaltningen har samarbetat med arbetsmarknadsförvaltningen när det gäller starten av ett Jobbtorg Unga sydost. Verksamheten är för närvarande lokaliserad i lokaler i Farsta, dock finns planer om att flytta verksamheten till Globenområdet.

Feriearbete

I år fick 458 ungdomar sommarjobb. Det motsvarar 50 procent av dem som hade sökt sommarjobb. De flesta jobben anordnades inom barnomsorg och äldreomsorg. Inom ramen för den lokala satsningen Vackra Farsta fick 120 ungdomar jobb. De utförde enklare underhållsarbeten. Ytterligare 130 ungdomar fick feriearbete hos trafikkontoret och andra förvaltningar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2 %	2,08 %	2,5 %	2,0 %	VB 2015
  Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,42 %	1,52 %	1,8 %	1,2 %	VB 2015
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	2 st	41 st	4 st	500 st	VB 2015
Analys Det låga antalet praktikplatser under året beror till stor del på att antalet visstidsanställda har ökat under året, berörda personer har gått direkt ut i sysselsättning utan föregående praktik. Att antalet visstidsanställda har ökat har således inneburit en viss bortträngningseffekt vad gäller antalet praktikplatser som har varit möjliga att erbjuda. En annan förklaring till det låga utfallet kan även bero på att Farstas klienter har fått andra insatser i högre utsträckning, till exempel praktik hos privata arbetsgivare alternativt andra insatser.					
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	588 st	399 st	275 st	6 700 st	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
ung och påbörja uppstart av två verksamheter			
✓ Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farstas invånare får stöd till att bli självförsörjande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Försörjningsstödstagare får en egen inkomst.

Fler ungdomar får feriearbete.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal remisser om arbetsträning och arbetsprövning från enheterna för försörjningsstöd och för vuxna/socialpsykiatri till Arbetsforum.	31	105	80		VB 2015
Analys Antalet arbetsträningsplatser är oförändrat i jämförelse med 2014. Arbetsträningens längd har dock ökat avsevärt i jämförelse med 2014. Detta på grund av ökad klientkomplexitet.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetet med bedömningsinstrument för utredning av ärenden gällande försörjningsstöd ska utvecklas och utvärderas.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls delvis

Analys

Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheterna och ekonomiska prognoser och analyser ingår i berörda chefers ansvar och uppdrag. Varje månad har chefer med budgetansvar med stöd av ekonomienheten tagit fram en prognos på årsutfall. Dessa

prognoser ligger sedan till grund för nämndens samlade ekonomiska månadsrapport.

Resultatet för 2015 är efter resultatöverföringar ett underskott om 14,3 miljoner kronor. Prognoserna har under hela året pekats mot ett underskott och ett antal åtgärder har vidtagits under året. Inom individ- och familjeomsorgen för barn och unga har man försökt minska antalet placeringar genom att använda hemmaplansalternativ som förvaltningens eget boende Tallkrogens hus. Åtgärderna inom försörjningsstöd har främst varit inriktade mot samverkan med Jobbtorg och Försäkringskassan. Denna samverkan har fungerat bra och antalet hushåll med försörjningsstöd har minskat under året. Kostnaden har dock ökat för första gången på fem år vilket bland annat beror på att SL-kort från och med 2015 är obligatoriska i bidragsnormen.

Äldreomsorgens beställarenhet har under året fortsatt sitt arbete med att minska underskottet. Behovet av att bevilja heldygnsvård har minskat med 35 platser från december 2014 till december 2015. Antalet servicehusplaceringar har minskat under året men antalet beviljade hemtjänststimmar i ordinärt boende har ökat. Beställarenheten har under året påbörjat en särskild granskning av hemtjänstutförare med en avvikande hög andel utförda hemtjänststimmar. Den kommunala hemtjänstutföraren redovisar ett kraftigt underskott även i år. Enheten arbetar med att ytterligare öka effektiviteten i sin planering. Under en period var tjänsten som enhetschef vakant vilket innebar ett avbrott i förändringsarbetet. Medarbetarnas användande av telefoner vid registrering av utförda uppdrag måste ökas för att få ner den administrativa arbetstid som krävs vid manuell registrering.

I jämförelse med förvaltningens prognos i tertiärrapport 2 är utfallet om 14,3 miljoner kronor efter resultatöverföringar i bokslut en förbättring med 11,8 miljoner kronor. Under året har nämnden tilldelats ytterligare medel i form av budgetjusteringar om totalt 26,1 miljoner kronor. Dessa budgetjusteringar har främst avsett ökade merkostnader i samband med avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende samt feriearbeten. Budgetjusteringen för avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende uppgick till 12,5 miljoner kronor.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	1 st	3 st	2 st	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen har under 2015 bara haft en tävlande, men kommer att inför nästa år vidta åtgärder för att aktivt stödja de intresserade kandidater som valt att avvakta.					
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,95 %	100 %	100 %	100 %	VB 2015
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,9 %	100,1 %	100 %	100 %	VB 2015
 Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %	0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2015

Nämndmål:

Förvaltningen har budget i balans.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Prognossäkerheten är hög och förvaltningen uppvisar en budget i balans.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Demokratarådet har inrättats som ett beredande organ till stadsdelsnämnden i frågor inom kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm. Samarbetet med pensionärsråd och funktionshinderråd har utvecklats under året för att råden ska kunna ha en reell möjlighet att vara aktiva i de beredningsprocesser som föregår stadsdelsnämndens beslut.

Samarbete och ständig metodutveckling samt fokus på klienten i centrum är viktiga inslag i de arbetssätt som bidragit till målet. Samarbete i såväl professionella som sociala nätverk kring de enskilde är tydliga framgångsfaktorer liksom det individuella bemötandet och service samt att alltid ha ett ständigt pågående arbete med att förbättra och utveckla arbetsmetoder.

Stöd till anhöriga har haft fortsatt fokus på att nå ut till fler målgrupper av anhöriga och att ge personalen kompetensutveckling för att ge ett bättre stöd till anhöriga och ta tillvara deras kunskap och resurser för att bidra till att den enskilde får sina behov tillgodosedda.

För att invånare ska få ett gott bemötande i all kontakt med nämndens verksamheter har medarbetarnas kompetens och färdigheter i bemötande och service fördjupats genom utbildningar och workshops.

Alla som arbetar med utrednings-, stöd- och serviceinsatser där barn förekommer eller kan förekomma har ett ansvar att tillvarata och säkra barnets perspektiv. Förutom att genom utbildning och kompetensutveckling öva upp den förmågan behöver olika typer av stöd och verktyg finnas. Barnchecklistan som ska vara ett stöd inom samtliga biståndsenheter vid utredning och samarbete kring barn har reviderats och utvecklats.

Kommunikationen ska vara aktiv, tillgänglig och trovärdig. Det är ett förhållningssätt som ska genomsyra förvaltningens verksamheter och hur medarbetarna bemöter varandra, samarbetspartners, invånare och dem som finns i förvaltningens verksamheter. Under 2015 har förvaltningens workshops för utveckling av bemötandet fortsatt.

Inom ramen för förvaltningens översyn att öppna ett medborgarkontor eller motsvarande har stadsdelsnämnden beslutat att starta en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice i stadsdelen Fagersjö.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

De myndighetsutövande verksamheterna inom förvaltningen arbetar kontinuerligt med att uppfylla likställighet och rättsäkerhet i bedömningar och utredningar. Återkommande gås riktlinjer och domar och praxis från förvaltningsdomstolarnas rättsprövning igenom utifrån gällande lagstiftning vid arbetsgruppsplatsmöten.

I varje enskilt fall, såväl under utredningstiden som vid uppföljningar av den insats som beviljats, tas i beaktande den enskildes individuella behov och önskemål. Inom myndighetsverksamheten görs alltid en individuell bedömning utifrån personliga

omständigheter och behov. Vid utformande och genomförande av stöd och insats ges den enskilde möjligheten att påverka och ha inflytande vilket bekräftas av resultat från stadens brukarundersökningar.

Rådet för mänskliga rättigheter har haft möte med förvaltningens chefsforum för att främja kunskapsutvecklingen och arbetet för likabehandling. En föreläsning om normmedvetenhet i förskolan har arrangerats för personal och chefer. För att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen kommer en workshop i rekrytering att genomföras under september. Syftet är bland annat att motverka diskriminering och garantera att endast kompetensen blir avgörande vid rekrytering.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Nämnden ska samverka med rådet för mänskliga rättigheter för att stärka arbetet mot diskriminering och motverka en etnisk- och könssegregerad verksamhet	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämndens verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning beroende på kön	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Invånare i Farsta behandlas likvärdigt utifrån sina förutsättningar och behov

 Uppfylls helt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Analys

Medarbetarenkäten visar att förvaltningen ligger kvar på samma värde som vid föregående mätning. Aktivt medskapandeindex (AMI) är 79 i jämförelse med staden som ligger på 80. Yngre medarbetare har lägre AMI än sina äldre kollegor. Resultatet av den övergripande enkäten visar på styrkor när det gäller att medarbetarna är väl insatta i arbetsplatsens åtaganden och att de vet vad som förväntas av dem. Förbättringsområden är att samarbeta och att ha erfarenhetsutbyte med andra. Alla enheter arbetar med uppföljning och handlingsplaner kring sina förbättringsområden.

Under året har en avgångsenkät skickats till samtliga socialsekreterare, förskollärare och barnskötare som slutar sin anställning.

Det finns ett tydligt mönster av att yngre medarbetare är mindre benägna att rekommendera förvaltningen som arbetsgivare. Samma mönster finns i medarbetarenkäten. Det framkommer även att feedback och introduktion är förbättringsområden. Ett bra ledarskap är också viktigt för en bra arbetssituation. Arbetsbelastning och arbetsmängd samt ökade krav på dokumentation är synpunkter som lyfts fram.

Stadsdelsförvaltningarna har tillsammans med äldreförvaltning, socialförvaltning och stadsledningskontor påbörjat arbetet med att ta fram gemensamma introduktions/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.

Omställning

Avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende innebar att det totalt fanns en överkapacitet på 65 medarbetare. För att lösa situation vidtogs en rad åtgärder som externt anställningsstopp och genom att bemanna uppkomna vakanser genom förflyttning av personal. I första hand skedde förflyttningarna inom äldreomsorgen. Efter intresseförfrågan skedde även förflyttningar till enheten för funktionsnedsättning och till förskola. Vidare går drygt 20 undersköterskor/ vårdbiträden en ett-årig internutbildning till barnskötare. Genom dessa insatser tillsammans med möjliga pensionslösningar har en övertalighetssituation kunnat undvikas.

Frisknärvaro

Arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och åtgärder har under året varit friskvårdsprogram, grupper för reflektion över arbetsliv i kombination med privatliv, möjlighet för medarbetare att få professionell hjälp i frågor som gäller både arbetsliv och privatliv om ekonomi, juridik, familj, hälsoplaner och hälsocoacher. För att ytterligare arbeta med den korta sjukfrånvaron har en medarbetare med hög korttidsfrånvaro fått möjlighet till stöd från företagshälsovården så att rätt åtgärder sätts in så snabbt som möjligt.

Arbete med att sänka sjukfrånvaron har fortsatt med ett aktivt rehabiliteringsarbete. Alla långtidssjukskrivna har en handlingsplan som är framtagen i samarbete med företagshälsovården och Försäkringskassan. En kartläggning och genomgång av sjukskrivna tillsammans med enhetscheferna påbörjades under hösten för att hitta nya metoder och angreppssätt.

Sjukfrånvaro, fördelning

Individ- och familj	Äldreomsorg	Förskola och fritid	Funktions- nedsättning	Farsta sdf totalt	Alla sdf totalt
6,19 %	9,07 %	7,76 %	6,87 %	7,43 %	8,03 %

Förvaltningens sjukfrånvaro är 7,43 % i november 2015 under en rullande tolv månadersperiod. I en jämförelse med övriga stadsdelsförvaltningar har Farsta i november den näst lägsta sjukfrånvaron. Stadsdelsförvaltningarna har i genomsnitt en frånvaro på 8,03 %.

Den högsta sjukfrånvaron finns inom äldreomsorgen, med 9,07 % i november 2015. Den lägsta frånvaron finns inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning, där frånvaron är 6,87 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden och äldre- och barnnämnden ta fram stadsövergripande insatser för att förbättra arbetsvillkoren inom socialtjänst/biståndsbedömning, genom exempelvis ledarutvecklingsprogram och gemensamma introduktionsprogram/mentorprogram för socialsekreterare och biståndsbedömare Dessa åtgärder ska komplettera insatser för bättre arbetsvillkor som ska göras inom ramen för verksamheterna.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta stadsdelsnämnd är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Följs upp via medarbetarenkäten

Förväntat resultat

Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare med ofrivillig deltid som erbjuds heltid	75 %	13,33 %	45 %	100 %	2015
◆ Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	88 %		100 %	100 %	2015
◆ Ledarskapsindex	76		78	78	2015
◆ Motivationsindex	80		82	82	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Styrningsindex	81		82	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna, äldre- och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgsskolor att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Medarbetarna har en hög frisknärvaro.

 Uppfylls inte

Förväntat resultat

Andelen sjukskrivna minskar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Sjukfrånvaro	7,4 %	6,6 %	6 %	4,4 %	VB 2015
Analys Trots ett omfattande hälsofrämjande arbete har målet inte kunnat nås. Arbetet fortsätter med nya åtgärder för att minska sjukfrånvaron.					
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,52 %		2,3 %	tas fram av nämnden	VB 2015

Nämndmål:

Medarbetarna har hög kompetens.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre känner sig trygga med att personalen har kunskap om deras särskilda behov.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel omvårdnadspersonal inom äldreomsorgen, egen regi, som har adekvat grundutbildning, motsvarande vårdbiträde eller undersköterska.	94 %	93,96 %	90 %		2015

Nämndmål:

Medarbetarna är delaktiga i verksamhetsutvecklingen

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Följs upp via medarbetarenkäten.

Förväntat resultat

Aktivt medskapandeindex (AMI) ökar.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Aktivt Medskapandeindex	79	79	81	82	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklas.	2015-01-01	2016-06-30	
 Föreläsningar om mångfald genomförs.	2015-01-01	2016-06-30	
 Förvaltningens enheter ska HBT-certifieras.	2015-01-01	2015-12-31	
 Tillsammans med de fackliga organisationerna genomförs en utbildningsinsats i samverkansfrågor.	2015-01-01	2016-04-30	

Deltid till heltid

Arbetet med att verka för goda anställningsvillkor fortsätter genom att erbjuda deltidsanställda heltid när det är möjligt. Av 16 medarbetare som önskat heltid har 12 erbjudits 100% och ett antal ökad sysselsättningsgrad. Det har främst berott på yrkesväxlingen till barnskötare.

Den genomsnittsliga sysselsättningsgraden för åren 2013-2015:

Kön	2013	2014	2015
Kvinnor	94,7%	95,0%	95,9%
Män	91,2%	91,6%	89,4%

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen

● Uppfylls helt

Analys

Biståndshandläggare inom äldreomsorg har deltagit i bemötandeprojektet och aktiviteter i form av workshops för att utveckla bemötande och kommunikation med brukarna.

Barnchecklistan har reviderats och förtydligat samverkansrutiner och ansvarsfrågor.

Socialekreterarna inom vuxenheten (missbruk/socialpsykiatri) har påbörjat utbildning i anhörigstöd och hur man kan samverka med anhöriga. Anhörigkonsulenterna har arbetat för att nå ut till fler grupper av anhöriga genom att bredda utbudet av utbildningar och stödsatser och försökt skapa lättillgängliga mötesplatser för anhöriga till personer med olika funktionsnedsättningar.

Brukare i nämndens utförarverksamheter ger personalens bemötande högt betyg i årets brukarundersökning. Till exempel uppger 100 procent av gästerna i nämndens dagverksamhet för personer med demenssjukdom att personalen bemöter dem på ett bra sätt. Motsvarande siffra för särskilt boende är 94 procent och inom hemtjänsten 97 procent.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter möts med respekt

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla som på något sätt kommer i kontakt med nämndens verksamheter känner sig respektfullt bemötta.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel som upplever att de blivit bra bemötta vid utredning och biståndsbedömning inom individ- och familjeomsorg och funktionsnedsättning.	78	89	80 %		2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Workshops med kartläggning av bemötandet genomförs i förvaltningens enheter.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldreomsorgens medarbetare ska erbjudas minst en aktivitet på temat värdegrund och bemötande	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Alla verksamheter har barnens bästa i fokus.

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barnchecklistan ska implementeras i alla socialtjänstens verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre eller personer med funktionsnedsättning får adekvat stöd.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Anhöriga till långvarigt sjuka, äldre och personer med funktionsnedsättning upplever att de får hjälp och avlastning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ansvarsfördelningen i förvaltningens stöd till anhöriga ska förtydligas	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningen tar fram en modell för dokumentationsgranskning som mäter hur kontakt med anhöriga beskrivs i genomförandeplanen inom äldreomsorgen, egen regi.	2014-01-01	2015-04-01	
 Marknadsföringen av förvaltningens stöd till anhöriga ska utvecklas internt och externt	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Antalet personer som sökt hjälp hos förvaltningen på grund av att de utsatts för våld i nära relationer har ökat under året, liksom antalet våldsutsatta personer som är kända av socialtjänsten. Förvaltningen har därför sedan 2015 ytterligare en socialsekreterare som är specialiserad på att bemöta och utreda denna typ av problematik. Ökningen av ansökningar om stöd och skydd i ärenden där våld förekommer, har även inneburit att insatser i form av skyddade boenden har ökat liksom behovet av samtalsstöd.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	120 st		80 st	tas fram av nämnden	2015

Nämndmål:

Alla som utsatts för våld i nära relationer får hjälp och stöd

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Våld i nära relationer ska uppmärksammas inom stadsdelsområdet och nämndens verksamheter, och de drabbade ska få adekvat stöd.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen bildar ett team som arbetar specialiserat med att utreda och handlägga ärenden som rör våld i nära relationer.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Äldreomsorgens arbetsgrupp mot våld i nära relationer bland äldre tar initiativ till en fördjupad dialog med polisen och landstinget.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har tillsammans med Rådet för funktionshindersfrågor haft en ständigt pågående dialog om tillgänglighet. Rådet har bland annat varit med och inventerat tillgängligheten i några av förvaltningens publika lokaler. Rådets arbetsgrupp har även gjort en inventering i Farsta centrum för att titta på tillgängligheten och ge synpunkter som ligger till grund för en dialog med bland annat Atrium.

Biståndsbedömning funktionsnedsättning

Biståndsenheten har under 2015 utökat antalet biståndshandläggare med en tjänst på grund av utökat antal brukare. Förvaltningen fortsätter att bibehålla och höja kompetensen hos biståndshandläggarna. Under året har två halvdagar med juridisk handledning genomförts, där fokus låg på personlig assistans enligt LSS.

Alla biståndshandläggare förutom en har gått MI-utbildning (motiverande samtal) och handläggarna har handledning av en handledare som har inriktning MI.

DUR-utredning finns på alla brukare där det är lämpligt att använda sig av denna utredningsmetod.

Under våren granskades insatsen bostad med särskild service LSS 9§9 av stadens funktionshindersinspektör. Rapporten användes som underlag för en halv planeringsdag och regelbundna diskussioner i smågrupper, vilket resulterade i omarbetade och förbättrade rutiner och metoder.

Socialpsykiatri

Antalet personer med neuropsykiatriska diagnoser som söker sig till stödboendet Frimärket har ökat under året. Förvaltningen har samverkat med landstinget för att alla boende ska få en

samordnad individuell vårdplanering. Efter en allvarlig händelse på stödboendet under 2015 har nya rutiner tagits fram och riskbedömningar har gjorts för alla boende.

Med stöd av så kallade PRIO-medel från Socialstyrelsen har ett omfattande utvecklingsarbete påbörjats för personer med psykisk ohälsa. Projekt "Emmalagat" har övergått till ordinarie verksamhet under 2015, och sysselsätter nio personer. För målgruppen ger projektet bättre möjligheter till god hälsa genom mer regelbundna måltider också under helger, när träfflokalen Emma är stängd. Förvaltningen har sökt och beviljats medel för att utveckla verksamheten ytterligare, bland annat genom en hälsogrupp som redan har bildats.

Förvaltningen har också med hjälp av PRIO-medel bildat en brukarförening inom ramen för den verksamhet som bedrivs på Studio IT. Brukarföreningen ska bland annat erbjuda konserter, hjälp med musik, fotografering och film.

Under året har en biträdande enhetschef slutat sin anställning. I avvaktan på en planerad organisationsförändring har ingen ny chef rekryterats. Inom boendestödet har arbetssättet effektiviserats genom att tre team har slagits ihop till ett.

Farsta gruppboendestäder

Verksamheten inom Farsta gruppboendestäder har utökats med en gruppboendestad för sex personer på Pepparvägen i Hökarängen. Som en följd av det har en ny biträdande chef anställts. En viss personalrotation har bidragit till att anpassa verksamheten till brukarnas behov.

Farsta gruppboendestäder har under året utvecklat möjligheterna till rekreation för brukarna. Bland annat har en terapeutisk trädgård anlagts i anslutning till gruppboendestäderna Strandvillan och Ekliden. Andra exempel på utveckling är musikterapi och lättläst högläsning. Alla som bor i nämndens gruppboendestäder erbjuds individanpassade aktiviteter.

En ny funktion, "vårdare med brukaransvar", har inrättats i Farstas gruppboendestäder. Det innebär att en medarbetare i gruppen fått ett särskilt ansvar för att stötta sina arbetskamrater med dokumentation, avvikelshantering och andra kvalitetssäkrande uppgifter. Ett nätverk har skapats för att erbjuda stöd och kompetensutveckling för uppdraget.

Personligt stöd

Inom enheten för personligt stöd har samverkan utvecklats och förbättrats under 2015. Gemensamma ledningsgruppsmöten med Farsta gruppboendestäder ger samordningsvinster. Enheten har också haft regelbundna samverkansmöten med beställarenheten för att diskutera enskilda ärenden.

Enheten för personligt stöd har infört ett nytt verksamhetsstöd under 2015. Verktöget ska underlätta schemaläggning, tidsredovisning till Försäkringskassan och sammanställning av löneunderlag. Schemaläggning och tidsredovisning i systemet fungerar mycket bra. Enheten räknar på sikt med att de personliga assistenternas administrativa tid kan minskas med 95 procent och arbetsledningens med ungefär hälften. Preliminära beräkningar visar att systemet kommer att minska enhetens kostnader med ungefär 10 000 kronor i månaden.

Stadsmiljö

Under 2015 fick nämnden medel för tillgänglighetsåtgärder på parkvägar, lekplatser, Magelungens strandpromenad och strandbotten vid Farsta strandsbadet. Alla projekt har genomförts och avslutats under året. Nytt trädäck och ny grusbeläggning på

strandpromenaden har gjort strandpromenaden jämn och ökat framkomligheten. Tillgängligheten har förbättrats på lekplatserna Måsen i Fagersjö, Västboda i Farsta och vid Sköndalsbro i Sköndal. Dåliga beläggningar på parkvägar i Farsta har gjorts om. Genomförda aktiviteter som påverkar tillgängligheten är till exempel snöröjning och underhåll av parkvägar, underhåll av trappor, räcken och bänkar, belysning, skyltning med mera.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälptra hinder	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Farsta stadsdelsområde är tillgängligt för alla.

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Förvaltningens inne- och utemiljö ska vara tillgänglig för alla.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	80 %	80 %	tas fram av nämnden	2015
 Andel inom verksamheter för personer med funktionsnedsättning som i brukarundersökningar visar sig nöjda med inflytandet.	70	70	70 %		2015
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	89 %	85 %	85%	2015
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	69 %	71 %	68 %	68 %	2015
◆ Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	66 %	82 %	80 %	tas fram av nämnden	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Förvaltningen arbetar tillsammans med nämndens råd för funktionshinderfrågor för att öka tillgängligheten.					
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	80 %	85 %	tas fram av nämnden	2015
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	87 %	89 %	89 %	2015
Analys I den individuella uppföljningen ska de kvalitetsfaktorer som påverkar tryggheten i boendet prioriteras ytterligare för att så långt som möjligt säkra att personalens arbetssätt är trygghetsskapande.					
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	89 %	85 %	85 %	2015
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	88 %	88 %	88 %	2015
Analys Vid den individuella uppföljningen förs dialog med ansvarig utförare. Korttidsboende är en insats där nämnden köper enstaka platser av privata utförare inom ramen för upphandlade avtal.					
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	81 %	89 %	83 %	83%	2015
Analys Uppföljning ska ske i varje enskilt fall av biståndshandläggaren för att få en fördjupad information om vad som behöver förbättras.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 21 aktiviteter genomförs utifrån de sju målen i stadens program för tillgänglighet, "En stad för alla".	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning som har boende med särskild service har tillgång till individanpassade aktiviteter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla personer som har boende med särskild service har individanpassade aktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Former för ökad dialog med invånare, verksamma och föreningar samt andra aktörer inom civilsamhället har utvecklats. Invånare och andra intresserade har bjudits in till medborgarforum, öppna forum och andra mötesplatser där förtroendevalda, tjänstepersoner, organisationer, föreningar och andra aktörer inom civilsamhället funnits tillgängliga för dialog med invånare och andra intresserade.

Att skapa strukturer och metoder för att involvera invånare och andra intressenter i delaktighets- och medskapandeprocesser är en central del i att utveckla demokratin. En möjlighet för ökat inflytande för invånarna har skapats genom stadsdelsnämndens beslut om att genomföra en medborgarbudget med 400 000 kronor för att utveckla en mötesplats i Fagersjö.

Sedan stadsdelsnämndens beslut om försöksverksamheten i Fagersjö har förvaltningen beslutat att en lokal på Havsörnstorget i Fagersjö ska användas. Viss ombyggnation av lokalen genomförs under det första kvartalet 2016. Sedan hösten 2015 deltar förvaltningen i nätverket Medborgarbudget som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) sammankallar. Genom nätverket och SKL får förvaltningen ökad kunskap och stöd i planering och genomförande av medborgarbudgeten i Fagersjö.

För att samla föreningar, invånare, organisationer och andra intresserade och engagera i utvecklingen av Fagersjö har Intressegrupp Fagersjö bildats. Under december 2015 har förvaltningen erbjudit tillfällen med samhällsvägledning i Fagersjö, och förvaltningen har arrangerat ett "Tyck till-forum" i Fagersjö, dit boende och andra intresserade i området bjöds in att berätta om vad de tycker är bra, kan bli bättre eller saknas i stadsdelen samt att lämna sin önskebild om hur det skulle kunna vara om cirka fem år.

För att utveckla kommunikationen med olika målgrupper utvecklar förvaltningen sina fritidsverksamheters närvaro i sociala medier. Förvaltningens kommunikation på Twitter (socialt media) har marknadsförts och utvecklats med mer aktiva och regelbundna inlägg.

Medborgarforum

Under 2015 har invånare och andra intresserade bjudits in till medborgarforum. Medborgarforum har genomförts i Farsta strand, Fagersjö och Hökarängen. Syftet har varit att stärka det lokala demokratiska inflytandet och dialogen. Politiker i Farsta stadsdelsnämnd har tjänstepersoner har medverkat tillsammans med representanter för fackförvaltningar och bolag.

Evenemang och aktiviteter

Den 27-30 maj 2015 genomfördes Farsta mat- och kulturfestival. Under festivaldagens första

dag bjöd Farsta lokala brottsförebyggande råd (BRÅ) in till en informationsdag på temat ”Trygghet i fokus”. De två efterföljande dagarna fanns förvaltningen på Farsta torg med temat ”Demokrati och inflytande i Farsta”. Tjänstepersoner från förvaltningen, politiker i stadsdelsnämnden och Farsta ungdomsråd fanns tillgängliga för invånare och andra intresserade för dialog och frågor samt med information om olika möjligheter att påverka. Stadsbyggnadskontorets programarbete Tyngdpunkt Farsta medverkade också med en dialogpaviljong dit invånare och andra intresserade bjöds in att lämna synpunkter och få mer information om programmet.

Förvaltningen medverkade på Fagersjödagen den 22 augusti 2015. Tjänstepersoner från förvaltningen, politiker i stadsdelsnämnden och Farsta ungdomsråd fanns tillgängliga för invånare och andra intresserade för dialog och frågor samt med information om olika möjligheter att påverka. Stadsbyggnadskontoret medverkade också med sitt programarbete Tyngdpunkt Farsta.

Vuxna och ungdomar i Fagersjö som aldrig har cyklat eller bara gjort det lite grann har kunnat delta i en cykelkurs som förvaltningen anordnat tillsammans med Cykelfrämjandet. Kursen har genomförts i två omgångar under hösten 2015.

Förvaltningen har anordnat två seminarier för högstadiel elever från Hökarängsskolan och Gubbängsskolan. Seminarierna anordnades i samarbete med Fanfaren (Farsta bibliotek). Två unga personer föreläste om hur de gjort medvetna val i livet genom att satsa på utbildning och idrott samt genom att lära sig demokratins rättigheter och skyldigheter med mål att kunna lämna ett liv i segregerade förorter med kriminalitet och missbruk.

Nämndmål:

Farsta är ett demokratiskt stadsdelsområde där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Invånarnas möjligheter till demokratiskt deltagande och inflytande ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ett demokratiråd inrättas och sammankallas minst tre gånger under 2015	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningens närvaro i sociala medier följs upp och utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	
 Invånare bjuds in till möten för dialog och diskussion med förtroendevalda och tjänstemän.	2015-01-01	2015-12-31	
 Översyn om behov av medborgarkontor eller motsvarande.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Kultur

Förvaltningen har gjort en aktivitetsförankring i direkt kontakt med den berörda målgruppens önskemål och behov. Stadens kulturplan "Kultur i ögonhöjd" ligger till grund för arbetet med kultur för, med och av barn. Exempel på aktiviteter som genomförts är:

Fritidsverksamheten

- Parklekskulturprogram – teaterföreställningar, eldshow och skaparworkshops
- Öppna förskolan – föreställningar "Ah, hallå bebis", "Apa saknad" och "Nära dig"
- Morris, fritidsverksamhet för funktionsnedsatta – Dansworkshops och inspelning av en egen julsvisa
- Fritidsgårdarna och Tuben – kulturprogram, bland annat dansworkshops, olika artister, improvisationsteater

Förskola

I konstsatsningen "Tillbaka till framtiden 1" deltog hundra förskolepedagoger i en workshop med kompetensutveckling i "Alla kan måla med momentmetoden". Alla femåringar deltog i att skapa ett konstverk per förskola som ställdes ut i pannrummet på Konsthall C. Fyra- och femåringarna bjöds in på vernissage.

Föreställningar:

- 3-åringarna har sett "Dörren" och "Du är toppen, lille Karl"
- 4-åringarna har sett "Oum Khaltum" och "Framsteg dansworkshop"
- 5-åringarna har genomfört "Tillbaka till framtiden 1" (och sett "Kapten Smajling och "Silla vågar"

Öppna föreställningar har erbjudits med egen bokning av "Sagoväskan" och "Do you feel Lucky?" Nytt för i år att även 1- och 2-åringar har fått ta del av teaterföreställning på sin egen eller en närliggande förskola.

Omsorg om funktionsnedsatta

- Musikkrets, kulturutflykter och konsertbesök

Socialpsykiatrisk stöd

- Kulturkvällar med artister från kultur i vården
- Studiecirkel i teater/drama
- Teaterbesök, konserter, museum med mera
- Kulturkvällar på Café 9:an med artister från kultur i vården och konsert med Vibbarna

Äldreomsorg

- Kulturupplevelser med artister från Kultur i vården minst en gång i månaden
- Sångcirkel och firat traditionella högtider med artistuppträdanden
- Kultur är en viktig del i arbetet med att erbjuda ett rikt socialt innehåll inom äldreomsorgen. Program har genomförts på Aktivitetshuset Tuben, Farsta Gård och genom utflykter.

Allmäncultur i stadsdelen

- 32 föreningar har beviljats föreningsbidrag varav 17 beviljades kulturbidrag för att genomföra kulturarrangemang i Farsta stadsdelsområde
- Alla som genomför kulturarrangemang i Farsta har varje månad erbjudits att ha med sina arrangemang i Kulturkalendariet "Det händer i Farsta".
- I samarbete med Biblioteket i Farsta genomfördes lovaktiviteter för barn och unga.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	69,73 %		67 %	fastställs 2015	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska göra en inventering av träffpunkter och verksamhet som riktar sig till flickor ta fram förslag på nya verksamheter i de stadsdelar där det finns ett behov.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Fritidsverksamheten har inventerat sina parklekar och fritidsgårdars aktiviteter utifrån de olika målgruppernas behov och svarat på att flickor i enkäter och intervjuer efterfrågat särskilda tjejkvällar och specifika aktiviteter.			

Nämndmål:

Farstas invånare har tillgång och nära till olika kulturaktiviteter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Olika målgrupper erbjuds kulturaktiviteter.

Årsplanering med kulutraktiviteter för alla verksamhetsområden genomförs och utvärderas.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel femåringar som har erbjudits att vara delaktiga i ett konstnärsprojekt och skapa ett gemensamt konstverk	100 %	100 %	100 %		2015
 Andel förskolor där 3-5-åringarna har fått ta del av minst två scenkonstföreställningar.	100 %	100 %	100 %		2015
 Antal förebyggande aktiviteter som har genomförts för seniorer på Aktivitetshuset Tuben	300		300		2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal kulturprogram som erbjudits inom avdelningen för Socialtjänst	64		60		2015
Analys Utöver kulturprogram har biobiljetter köpts in.					
 Antal kulturprogram som erbjudits inom avdelningen för Äldreomsorg	59		90		2015
Analys En av äldreomsorgsenheterna lades ner under året, vilket förklarar att målet inte uppnås.					
 Antal kulturprogram som genomförts med kulturbidrag från stadsdelsnämnden	110		110		2015
 Antal kulturprogram som har erbjudits i parklek och öppen förskola.	28	30	40		2015
Analys Höjda arvoden/gager för kulturarbetare, artister med flera medförde att årsmålet inte gick att uppnå.					
 Antal kulturprogram som har genomförts i på fritidsgårdarna och ungdomshuset	13		14		2015
Analys Kulturprogram för fritidsgårdarna och Tubens ungdomsverksamhet var ett nytt område 2015.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barn och unga ska ges möjlighet att själva utöva olika former av kultur och uttrycka sig i sitt eget skapande i enlighet med staden program för barn- och ungdomskultur	2015-01-01	2015-12-31	
 Erbjuda Farstas invånare ett månatligt kulturkalendarium	2015-01-01	2015-12-31	
 Erbjuda möteplats med aktiviteter i förebyggande syfte för seniorer i Aktivitetshuset Tuben	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

All upphandling utgår från stadens nuvarande upphandlings- och konkurrenspolicy. Denna policy har ett tydligt fokus på att all offentlig upphandling är ett medel att driva utvecklingen i hållbar riktning. Förvaltningen deltar i flera stadsövergripande upphandlingar och förvaltningens chefer har kunskap om avtalshantering och agerar tydligt och konsekvent i sin roll som beställare samt följer regler och riktlinjer kring avtalsuppföljning.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnd/styrelse	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafiknämnden utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med externa entreprenörer.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Offentlig upphandling utvecklar Farsta i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Farsta stadsdelsnämnds justerade nettobudget uppgick till 1 497,2 miljoner kronor för år 2015. I beloppet ingår tilläggsanslag och prestationsförändringar med 52,6 mnkr som kommunstyrelsen tillstyrkt under året. Utöver detta har nämnden anmält omslutningsförändringar på 214,5 miljoner kronor. Dessutom har nämnden haft en investeringsbudget på 15,3 miljoner kronor.

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Nämnd- och förvaltningsadministration	41,8	0,0	42,9	-3,5	2,4	0,9
Individ- och familjeomsorg	217,0	-56,9	262,4	-85,4	-16,9	9,9
- varav socialpsykiatri	51,6	-5,0	57,2	-9,6	-1,0	0,4
Stadsmiljöverksamhet	16,9	0,0	17,6	-0,3	-0,4	0,9
- varav avskrivningar och intern ränta	5,4	0,0	5,7	0,0	-0,3	-0,2
Förskoleverksamhet	337,1	-29,2	326,1	-32,8	14,6	8,7
Äldreomsorg	723,4	-142,7	707,0	-103,1	-23,1	-37,1
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	271,0	-22,0	270,6	-29,4	7,8	-0,3
Fritid och kultur	32,3	-1,5	28,5	-1,9	4,1	2,8
Arbetsmarknadsåtgärder	20,2	-4,9	16,8	-3,9	2,4	0,2
Ekonomiskt bistånd	99,4	-4,1	101,8	-2,9	-3,6	12,7
Total drift	1 759,1	-261,3	1 773,8	-263,2	-12,8	-1,5
Resultatfond från 2014, överskott					11,9	13,4
Resultatfond till 2016, överskott					-13,4	-11,9
Total inkl resultatöverföring					-14,3	0,0
Investeringsplan	15,3	0,0	18,5	0,0	-3,2	-0,3
- varav stadsmiljöverksamhet	13,4	0,0	13,4	0,0	0,0	0,0
- varav inventarier och maskiner	1,9	0,0	5,1	0,0	-3,2	-0,3

Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett underskott på 12,8 miljoner kronor före resultatöverföringar och 14,3 miljoner kronor efter resultatöverföringar. De områden som under året inte uppfyllt målet med en budget i balans är främst äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt ekonomiskt bistånd. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat under året och i jämförelse med 2014 har nettokostnaden för ekonomiskt bistånd ökat med 2,7 miljoner kronor eller 3,8 % samtidigt som antalet bidragshushåll i snitt har minskat med 9 hushåll per månad från i snitt 722 till 709. Förskoleverksamheten fortsätter växa och det genomsnittliga barnantalet per månad i Farstas kommunala förskolor ökade från 2 279 år 2014 till 2 292 barn 2015.

Under året har kostnaderna för institutionsplaceringar av barn och unga samt ensamkommande flyktingbarn ökat kraftigt, särskilt under det fjärde kvartalet. Förvaltningen återsöker dessa kostnader hos Migrationsverket men återbetalningen från Migrationsverket täcker inte förvaltningens totala kostnader. Även handläggningskostnaderna för ensamkommande flyktingbarn har ökat.

Den avveckling av Farsta vård- och omsorgsboende som slutfördes under året har inneburit merkostnader för förvaltningen och i samband med tertialrapport 2 kompenserades nämnden med 12,5 miljoner kronor för detta.

Analys resultaträkning

Jämförelse mellan 2014-12-31 och 2015-12-31

Intäkter

- Minskade intäkter på konto 30* "Försäljningsintäkter, av varor, material" beror på minskade intäkter för kostintäkter och försäljningsintäkter, momspliktiga varor jämfört med föregående år.
- Ökade intäkter på konto 31* "Fastställda taxor och avgifter av kommunfullmäktige" beror på ökade intäkter för barnomsorgs- och äldreomsorgsavgifter, handikappavgifter samt sommarkolloverksamhet
- Det är inte några stora ändringar avseende intäkter på konto 32*. Ökade intäkter på konto 3211, av förvaltningschef beslutade avgifter, beror på högre belopp som har fakturerats Textilmakarna för lokalkostnader under 2015.
- Intäkter för lokalhyror på konto 3412 har ökat i och med uthyrning av kontorslokaler på Storforsplan till Socialförvaltningen under 2015. Minskade intäkter på konto 3451, Tillfälliga lokalupplåtelser, beror bland annat på ett bortfall av kunder som hyr dansstudio av förvaltningen under 2015.
- En minskning av intäkter på konto 3519, Övriga statsbidrag på ca 770 tkr beror främst på att intäkter på 400 tkr från Äldreförvaltningen avseende demensteam har konterats på konto 3591 under 2015 samt att ett bidrag på ca 300 tkr från Socialstyrelsen inkom 2014.
- Ökade intäkter på ca 13 mkr på konto 3591, övriga bidrag, beror på fakturor avseende stimulansbidrag till Finansförvaltningen på ca 7 mkr samt fakturor till Äldrenämnden avseende projektet "En sammanhållen vård" och stimulansbidrag på ca 6 mkr.
- Försäljning av verksamheter och entreprenader på konto 36* har ökat med 3,8 procent, vilket främst beror på ökade intäkter avseende försäljning av verksamhet på konto 3611. Minskade intäkter på konto 3699 under 2015 jämfört med 2014 beror på att

intäkter för avhysning från Exploateringskontoret inte konterades på kontot under 2015.

- Den totala ökningen av intäkter på 10,9 procent jämfört med samma period föregående år beror huvudsakligen på att högre bidrag från Migrationsverket, AMS och Försäkringskassan har inkommit jämfört med vad som inkom under 2014. Ökningen under året är en följd av högre upparbetade intäkter avseende Migrationsverket jämfört med tidigare år. Även volymökningar inom andra verksamheter påverkar.

Kostnader

- Kostnaderna har ökat med totalt 7,2 procent under 2015 jämfört med 2014. Förändringen beror på såväl ökade som minskade kostnader bokförda på förvaltningens konton.
- Kostnader på konto 41* "Anläggnings- och underhållsmaterial" har minskat med 80,9 procent jämfört med samma period föregående år på grund av att kostnader för inköp till lokaler felaktigt konterades på konton inom gruppen 41* föregående år. Till exempel aktiverades inte kostnaden för julbelysning under 2014, vilket förklarar minskningen av kostnader på konto 4103 under 2015.
- Kostnaderna på konto 45* "Lämnade bidrag" har totalt sett minskat på grund av att lägre ersättning har betalats till Försäkringskassan för personliga assistenter. En ökning av kostnader på konto 4511 beror på ett ökat behov av ekonomiskt bistånd i stadsdelen. Kostnaden för vårdnadsbidrag fortsätter att minska, men kostnaderna för SL-kort har ökat i och med ändrade regler för vilka som har rätt att få ersättning för resor med SL.
- Kostnaderna på konto 46* "Köp av huvudverksamhet" har ökat på grund av pris- och volymökningar.
- Löner till anställda på konto 50* och PF på konto 56* har ökat under året som en följd av lönerrevisionen 2015. Sjuklön på konto 51* har ökat som en följd av fler långtidssjukskrivningar.
- Kostnaderna på konto 60* är i stort sett oförändrade jämfört med samma period föregående år.
- Kostnaderna på konto 61* är i stort sett oförändrade jämfört med samma period föregående år.
- Kostnaderna för el på konto 62* "Bränsle, energi och vatten" har minskat under året på grund av att man bokade upp förväntade ej fakturerade elkostnader på Farsta VoB för 2012 och 2013 på 260 tkr i bokslutet 2014, men inte i bokslutet 2015. Kostnaderna för vatten- och avlopp har ökat något jämfört med föregående år.
- Ökningen av kostnaderna på konto 63* "Hyra/leasing av anläggningstillgångar" beror på att kostnaderna för IT inte periodiserades i bokslutet 2014. Det har korrigerats i bokslutet 2015 och därför finns 13 månader medräknade i kostnaden.
- Kostnaderna för förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial, livsmedel och arbetskläder på konto 64* har ökat något under 2015 på grund av att ett flertal smarta telefoner köptes in under året samt ökade kostnader för förbrukningsmaterial i och med nybyggnad av förskolor samt och arbetskläder.
- Ökningen på konto 65* beror på ökade kostnader för kontorsmateriel under perioden, vilket också kan härledas till ökade kostnader i samband med nybyggnad av förskolor. Kostnaderna för trycksaker på konto 6552 är högre jämfört med föregående år på

grund av inköp av reklamprodukter till bla kvalitetsmässan.

- Minskade kostnader på konto 66* beror bland annat på att färre bilar har reparerats under 2015.
- Kostnaderna på konto 68* är i stort sett oförändrade jämfört med samma period föregående år. Förändringar på respektive konto beror på felaktig bokföring samt ändrad hantering av periodisering i bokslutet jämfört med 2014.
- Lägre kostnader på konto 69* beror på att stadsdelen har hyrt färre bilar under perioden.
- Minskade kostnader på konto 70* under 2015 beror främst på högre kostnader för taxiresor under samma period föregående år.
- Minskningen på konto 71* "Representation" och konto 76* "Diverse kostnader" beror på restriktivitet och budgethållning på grund av prognostiserat budgetunderskott för 2015.
- Ökade kostnader på konto 72* "Annonser, reklam och information" beror främst på ökade kostnader under Farsta-festivalen i juni 2015, köpta tjänster för rekrytering hos Serviceförvaltningen samt kostnad för annonsering från Skoljobb.
- Minskade kostnader på konto 73* "Försäkringar och riskkostnader" beror bland annat på ändrad periodisering av larm och bevakning samt att något nedskrivningarna var något lägre under 2015 jämfört med 2014.
- Kostnader för "Övriga främmande tjänster" på konto 74* är i stort sett oförändrade jämfört med samma period föregående år. Ändringar på respektive konto beror främst på felaktiga konteringar inom kontogruppen.
- Tillfälligt inhyrd personal på konto 75* har ökat med ca 5,5 mkr i och med att många har slutat på enheten för Barn och ungdom och därför har förvaltningen hyrt personal från bemanningsföretag. Förvaltningen har även hyrt in extra personal i och med arbete med ensamkommande barn.
- Ökade kostnader på konto 76* "Diverse kostnader" beror bland annat på en faktura från "Inspektionen för vård och omsorg" som inte fanns med under samma period föregående år.
- Ökade kostnader på konto 79* "Avskrivningar" beror på att förvaltningen har gått över till komponentuppdelning i anläggningsregistret under 2015 samt ändrade krav på avskrivningstider.

Budgetutfall per verksamhetsområde

Nämnd och gemensam administration

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Nämnd- och förvaltningsadministration	41,8	0,0	42,9	-3,5	2,4	0,9
Avvikelse i %					5,7 %	2,2 %

Verksamheten redovisar ett överskott om 2,4 miljoner kronor.

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	2,4	2,0	0,0

Resultatet motsvarar prognoserna i tertialrapporterna och beror främst på lägre personalkostnader på grund av effektiviseringar genom omorganisation och tillfällig vakanshållning av tjänster.

Individ och familjeomsorg

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Individ- och familjeomsorg	217,0	-56,9	262,4	-85,4	-16,9	9,9
- varav socialpsykiatri	51,6	-5,0	57,2	-9,6	-1,0	0,4
Summa	217,0	-56,9	262,4	-85,4	-16,9	9,9
Avvikelse i %					-10,6%	6,6%

Individ- och familjeomsorgens totala resultat inklusive avdelningsadministration och återföring av central reserv är ett underskott om 16,9 miljoner kronor varav socialpsykiatri redovisar ett underskott om 1,0 miljoner kronor.

Barn och Unga

Från att 2014 för första gången på många år i stort sett uppnå en budget i balans har det ekonomiska resultatet kommit att försämrats dramatiskt. Nettokostnadsökningen exklusive ensamkommande barn har varit på över 23 % jämfört med 2014. Budgetunderskottet 2015 är 12,4 miljoner kronor, vilket motsvarar ett underskott på cirka 20 %. Även öppenvården redovisar ett underskott på 1,2 miljoner kronor vilket är en försämring jämfört med tidigare år då enheten haft en budget i balans.

Utredning barn och unga har haft stadigt ökade kostnader under året. Kostnadsökningarna har synts inom alla verksamhetsdelar; institutionsvård, jour- och familjehem samt personal. En stor förklaring är de ökade personalkostnaderna inklusive kostnader för bemanningsföretag på nära 5 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning på drygt 25 %.

Kostnadsökningarna har varit kända och förvaltningen har under året arbetat med åtgärdsplaner för att få ner budgetunderskottet, bland annat medvetna omprioritering när det gäller beslutade insatser från dyrare institutionsplaceringar mot "hemmaplanslösningar" som exempelvis öppenvård vid Tallkrogens hus har inneburit lägre kostnader i de enskilda ärendena. Totalt sett har dock inte åtgärderna inte varit tillräckliga. Antalet SIS-placeringar har blivit fyra gånger högre än 2014. Tillströmningen av nya ärenden har också ökat, 29 %

ökning av antalet inkomna anmälningar/ansökningar och 65 % ökning av antalet nystartade utredningar.

Budgetutfallet för ensamkommande flyktingbarn visar på ett budgetunderskott på 5,4 miljoner kronor. Underskottet beror på att förvaltningen i detta bokslut valt att göra en försiktig bedömning av förväntade beslut om bidrag för återsökta medel. Dels med hänsyn till att volymen ökat så kraftigt, dels för att eftersläpningen av beslut om ersättning också har ökat.

Kostnaderna 2015 för ensamkommande barn inklusive handläggning har varit 67,1 miljoner kronor. Föregående år var kostnaderna den 47,7 miljoner kronor.

Vuxna

Verksamheten för vuxeninsatser redovisar ett budgetutfall som visar en budget i balans.

Kostnaderna för myndighetsutövning har varit högre än budget, insatser för vård och boende har ökat jämfört med föregående år. Samtidigt redovisar verksamhet öppenvård ett motsvarande överskott. Starkaste anledning är att öppenvårdsverksamheten även i år haft en hög andel finansiering genom externa bidrag.

Socialpsykiatri

Beställarverksamheten redovisar sammantaget ett budgetunderskott om 0,2 miljoner kronor, vilket är en betydlig förbättring jämfört med 2014. Åtgärder för att dämpa placeringskostnader under året har bidragit till bättre resultat.

Utförarenheten EMMA inom socialpsykiatri redovisar ett budgetunderskott om 2,5 miljoner kronor. Det är en försämring jämfört med föregående år. Som tidigare svarar boendestöd för huvuddelen av underskottet. En förändring skedde 2014 då ersättningen kom att sänkas mer än vad enheten senare kunnat anpassa egna insatser till. Till skillnad mot tidigare år redovisar även verksamheten med sysselsättning/arbetsträning/rehabilitering ett underskott 2015.

Enheten har under året arbetat med åtgärder för att få en budget i balans. Arbetssätt och arbetsfördelning har setts över inom boendestödet och utvecklad verksamhet inom sysselsättning har inneburit en utökning av antalet platser.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-16,9	-11,5	-3,0

Individ- och familjeomsorg

Resultatet är en försämring jämfört med tertialrapport 2. Avvikelsen beror främst på ökade kostnader för institutionsplaceringar och en ökning av antalet ensamkommande flyktingbarn.

Varav socialpsykiatri

Resultatet är en förbättring jämfört med tertialrapport 2.

Stadsmiljö

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Stadsmiljö	11,5	0,0	11,9	-0,3	-0,1	0,9
- internräntor	4,1		4,9		-0,8	-0,1
- avskrivningar	1,3		0,8		0,5	-0,1
Summa	16,9	0,0	17,6	-0,3	-0,4	0,7
Avvikelse i %					-2,4%	3,9%

Stadsmiljö exklusive kapitalkostnader redovisar ett mindre underskott om 0,1 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-0,1	0,0	0,0

Resultatet avviker inte nämnvärt från prognoserna i tertialrapporterna.

Förskoleverksamhet

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Förskola	337,1	-29,2	326,1	-32,8	14,6	8,7
Resultatfond från 2014, överskott					10,5	11
Resultatfond till 2016, överskott					-10,6	-10,5
Summa efter resultatöverföring					14,4	9,2
Avvikelse i %					4,7%	3,1%

Verksamheten redovisar ett överskott på 18,4 miljoner kronor före resultatöverföring och 18,3 miljoner kronorefter resultatöverföringar. Budgetramen utökades med 1,5 miljoner kronor i december månad beräknat på genomsnittligt antal barn samt uppfyllnad av barnomsorgsgarantin. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn per månad har varit 2 292 under året. Budgeten är beräknad på 2 326 barn. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts.

Under året har 9 nya förskoleavdelningar öppnats. På grund av nya regler för stimulansbidrag för nyöppnade förskolor fakturerade förvaltningen samtliga beviljade medel för förskoleutbyggnad vilket är en bidragande orsak till verksamhetsområdets ökade överskott.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	14,4	3,0	1,0

Resultatet är något bättre än prognosen i tertialrapport 2 vilket till stor del beror på utbetalning av stimulansbidrag för nyöppnade förskolor.

Äldreomsorg

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Äldreomsorg	723,4	-142,7	707,0	-103,1	-23,2	-37,1
Resultatfond från 2014, överskott					0,4	1,2
Resultatfond till 2016, överskott					-1,2	-0,4
Summa efter resultatöverföring					-24,0	-36,4
Avvikelse i %					-4,1%	-6,7%

Äldreomsorgens underskott för 2015 uppgår till 23,2 miljoner kronor före och 24,0 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Beställarenheten redovisar ett underskott på 23,2 miljoner kronor. Underskottet har minskat i jämförelse med föregående år och det beror främst på att antalet månadsplaceringar i heldygnsoomsorg har minskat kraftigt till i genomsnitt 530 platser att jämföra med genomsnittet om 570 platser för 2014. I januari 2015 var antalet placeringar 535 för att minska till 520 i december.

Det är främst inom verksamheten hemtjänst i ordinärt boende som behovet att bevilja insatser överskrider den tilldelade budgetramen. Det genomsnittliga antalet utförda hemtjänsttimmar per månad var 34 811 jämfört med planeringsnivån om 32 000 timmar. Under året har antalet utförda hemtjänsttimmar ökat från 34 063 i januari till 36 696 i december. Det är också en ökning i jämförelse med föregående år då det genomsnittliga antalet hemtjänsttimmar var 31 158.

Enligt de framskrivningar som ligger till grund för äldreomsorgens budgettilldelning kommer antalet äldreomsorgstagare att fortsätta minska för att öka över dagens nivå först efter år 2030.

Under året har Farsta vård och omsorgsboende avvecklats och Farsta Stadsdelsnämnd har haft

höga kostnader i samband med avvecklingen och har blivit beviljade 12,5 miljoner kronor i budget för att täcka de extra kostnaderna. I samband med nedläggningen har 22 anställda blivit erbjudna att gå på barnskötarutbildning till en kostnad av 3,8 miljoner kronor. Utförarverksamheter i kommunal regi har sökt och blivit beviljade 2,9 miljoner kronor för ökad bemanning.

Äldreomsorgens utförarenheter redovisar ett sammanlagt underskott på 3,6 miljoner kronor. Underskottet fördelar sig enligt följande:

Enheten Farsta kommunala hemtjänst redovisar ett underskott på 8,3 miljoner kronor. Enheten har en produktivitet på ungefär samma nivå som genomsnittet för Sveriges kommuner, men ersättningsnivån baseras på en högre produktivitet. Detta innebär att enhetens kostnader överskrider ersättningsnivån.

Den kommunala hemtjänsten har under året minskat antalet kunder med 9, från 476 till 467. Enheten utförde 9 328 hemtjänsttimmar i januari. I december hade antalet sjunkit med 403 till 8 925 utförda hemtjänsttimmar. Den stora förlusten av kunder verkar ha planat ut i jämförelse med tidigare år.

Farsta vård- och omsorgsboende redovisar ett underskott motsvarande 9,4 miljoner kronor. Förklaringen är merkostnader i samband med avvecklingen av boendet.

Edö äldreboende ska byggas om och en huskropp ska vara helt tom våren 2017 vilket har resulterat i intagningsstopp på såväl Edö vård- och omsorgsboende som på Edö servicehus.

Edö vård- och omsorgsboendet redovisar ett underskott på 2,0 miljoner kronor. Förklaringarna är att vård- och omsorgsboende haft intagningsstopp och att avdelningar med somatisk inriktning ger mindre intäkt än avdelningar med inriktning mot demenssjukdom. En annan förklaring är att boendet har infört fast tillsyn under nätterna och att avståndet mellan avdelningarna på Edö försvårar en effektiv schemaläggning.

Edö gruppboende lämnar ett överskott på 1,8 miljoner kronor. I motsats till Edö vård- och omsorgsboende får gruppboendet en högre ersättning för platser på grund av inriktningen mot demenssjukdom.

Edö servicehus som är äldreomsorgens enda resultatenhet redovisar ett överskott om 0,8 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-24,0	-20,5	-7,5

Förändringen från prognosen i tertialrapport 2 är endast marginell med tanke på verksamhetens budgetomslutning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Funktionsnedsättning	271,0	-22,0	270,6	-29,4	7,8	0,0
Resultatfond från 2014, överskott					1,0	1,2
Resultatfond till 2016, överskott					-1,6	-1,0
Summa efter resultatöverföring					7,2	0,3
<i>Avvikelse i %</i>					<i>2,9%</i>	<i>0,0%</i>

Stöd och service till personer med funktionsnedsättnings totala resultat inklusive avdelningsadministration och återföring av central reserv är ett överskott om 7,2 miljoner kronor

Beställarenheten funktionsnedsättning redovisar ett budgetöverskott om 0,9 miljoner kronor. Den prestationsrelaterade delen redovisar ett överskott, verksamhet med personlig assistans enligt LASS redovisar en budget i balans, medan det fasta anslaget inkl. handläggning redovisar ett motsvarande underskott. Totalt är budgetavvikelsen så liten som 0,04 %.

Verksamheten inom funktionsnedsättning, beställarenhet har i volym ökat med nära 12 % jämfört med 2014.

Utförarenheten personligt stöd redovisar en budget i balans.

Farsta gruppbostäder som är resultatenhet redovisar ett överskott om 0,6 miljoner kronor. Enheten för därmed med sig en resultatfond om 1,6 miljoner kronor till 2016.

Jämförelse prognoser-utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	7,2	0,5	0,5

Utfallet för beställarenheten och för Farsta gruppbostäder sammanfaller i stort sett med prognosen i tertialrapport 2. Utfallet för Enheten för personligt stöd har förbättrats i jämförelse med prognosen i tertialrapport 2.

Fritid och kultur

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Fritidsverksamhet	32,3	-1,5	28,5	-1,9	4,1	2,8
<i>Avvikelse i %</i>					<i>13,3%</i>	<i>10,4%</i>

Verksamheten redovisar ett överskott om 1,2 miljoner kronor beroende på att fritidsverksamheten bland annat vakanshållit tjänster och varit generellt restriktiva med kostnader under 2015.

Feriearbete

Totalt har 588 Farstaungdomar sommarjobbat inom Stockholm stad. Lokalt i Farsta har 458 ungdomar varit sysselsatta. Kostnaden för feriearbetare var 5,5 miljoner kronor.

Jämförelse prognoser-utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	4,1	1,0	1,0

Resultatet är en förbättring jämfört med prognoserna i tertialrapport 1 och 2.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Utfall jämfört med budget

Verksamhet (mnkr)	Justerad budget 2015		Utfall 2015		Avvikelse	Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2014
Ekonomiskt bistånd	99,4	-4,1	101,8	-2,9	-3,6	12,7
Arbetsmarknadsåtgärder	20,2	-4,9	16,8	-3,9	2,4	0,2
Resultatfond till 2016, överskott					-1,6	-1,0
Summa	119,6	-9,0	118,6	-6,8	-1,2	8,0
Avvikelse i %					-1,1%	7,2%

Verksamheten för ekonomiskt bistånd redovisar ett sammanlagt underskott om 3,2 miljoner kronor.

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i genomsnitt per månad har minskat från 722 år 2014 till 709 år 2015. Samtidigt har nettokostnaden per månad ökat från 5,9 miljoner kronor 2014 till 6,2 miljoner kronor 2015. Ökningen utgivet bistånd per hushåll har ökat med cirka 7 %.

En av förklaringarna till underskottet är den kompensation för SL-kort som från 2015 ingår i bidragsnormen inte varit tillräcklig. Utöver utgivet ekonomiskt bistånd har kostnaderna för skyddat boende ökat under året. De nyinrättade visstidsanställningarna har å andra sidan inneburit minskade kostnader för ekonomiskt bistånd.

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 1,2 mnkr. Förklaringen är dels färre antal

OSA-anställningar under året, men framförallt lägre kostnad för inrättande av visstidsanställningar. Anställningarna kom igång under senvåren, men har därefter utnyttjats med full kapacitet.

Jämförelse prognoser – utfall

Mnkr	Bokslut	T 2	T 1
Nettoutfall	-1,2	-2,6	-4,0

Resultatet har förbättrats jämfört med prognosen i tertialrapport 2 vilket beror på omfördelning av den centrala reserven i samband med bokslut samt en minskning av antalet bidragstagare under hösten.

Resultatenheter

Förvaltningens resultatenheter är fördelade mellan områdena förskola, gruppboende för personer med funktionsnedsättning och servicehus. Den samlade resultatfonden ökar med 1,5 miljoner kronor till 13,4 miljoner kronor och samtliga resultatenheter har med sig positiva fonder till 2016.

Resultatenheter (tkr)	Brutto-budget	Fond från 2014	Årets resultat 2015	Överföring till 2016	Resultat i % av omslutning	Fond i % av omslutning
Förskolor						
Tallkrogens förskolor	31 094	1 166	-259	907	-0,8%	2,9%
Gubbängens förskolor	45 171	451	-9	442	0,0%	1,0%
Hökarängens förskolor	47 032	2 543	-332	2 211	-0,7%	4,7%
Sköndals förskolor	43 748	319	619	938	1,4%	2,1%
Förskolan centrala Farsta/Fagersjö	60 016	3 779	89	3 868	0,1%	6,4%
Farsta strands förskolor	33 965	2 254	24	2 278	0,1%	6,7%
Summa förskolor	261 026	10 512	132	10 644	0,1%	4,1%
Äldreomsorg						
Edö servicehus	51 325	442	801	1 243	1,6%	2,4%
Summa äldreomsorg	51 325	442	801	1 243	1,6%	2,4%
Funktionsnedsättning						
Farsta gruppboendestäder	33 749	950	516	1 466	1,5%	4,3%
Summa funktionsnedsättning	33 749	950	516	1 466	1,5%	4,3%
Summa totalt	346 100	11 904	1 449	13 353	0,4%	3,9%

Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent och ett underskott på maximalt fem procent av enhetens bruttobudget.

Investeringar

De investeringar som gjorts enligt verksamhetsplanen för 2015 är upprustning av Eklunds hage i Sköndal, upprustning av bollplan i Tallkrogen, upprustning av trappor, tillgänglighetsåtgärder och reinvesteringar i stadsdelsområdets parker. Program och projektering inför upprustning av parkleken Nybygget i Gubbängen har pågått under året. Förvaltningen har även genomfört en nyanläggning av hundrastgård i Fagersjö i enlighet med nämndens inriktningsbeslut i februari 2015.

Projekten har gått som planerat med några små avvikelser. En av trapporna som renoverades visade sig vara i betydligt sämre skick än förväntat i samband med att budgeten beslutades. Detta medförde att renoveringen av trappor blev 0,1 miljoner kronor dyrare än budgeterat. En av tillgänglighetsåtgärderna var att åtgärda den dyga botten vid Farsta strandsbadet. Även detta blev dyrare än beräknat och överskred budget med 0,3 miljoner kronor.

Eftersom upprustningen av Eklunds hage kostade mindre än vad som budgeterats och att nämnden hade en del ofördelade investeringsmedel har alla investeringarna kunnat genomföras med endast en marginell avvikelse från nämndens budgetram för stadsmiljöinvesteringar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Stora projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Ej aktuellt.

Medel för lokaländamål

Under året har nämnden rekviderat 7,2 miljoner kronor avseende utbyggnad av förskola med nio avdelningar samt 12,5 miljoner kronor för merkostnader i samband med avvecklingen av Farsta vård- och omsorgsboende.

Analys av balansräkning

Analys av balansräkning årsbokslut 2015

Jämförelse mellan 2014-12-31 och 2015-12-31

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 30,5 mkr jämfört med motsvarande period 2014.

Tillgångar

- Ändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ändrade redovisningsprinciper i Stockholm stad i och med övergången till komponentavskrivning och förkortade avskrivningstider under 2015. Ackumulerade av och nedskrivningar har ökat, vilket framförallt beror på ändrade avskrivningstider enligt nya centrala direktiv. Förändringarna på de konton som rör olika slags tillgångar, beror främst på ändrad klassificering vid övergången till nya Agresso M4 under 2015 medan den totala ökningen av anläggningstillgångar på 11,8% beror på ökade investeringar i bland annat parker och förskolor under året.
- De externa kundfordringarna har minskat något med 10,6 % och de interna med 41,7 %. Totalt har kundfordringarna minskat med 23,6 % procent, vilket främst beror på en minskad mängd fordringar till andra förvaltningar. Minskningen beror bland annat på att fler fakturor inte hann skickas i tid. De har istället periodiserats mot berörda förvaltningar på konto 1751.
- Diverse kortfristiga fordringar har ökat med 56,9 % procent jämfört med samma period 2014, vilket beror på ökade fordringar på Migrationsverket avseende ensamkommande barn samt fler anställningar med bidrag från AMS. Fordringar hos anställda på konto 161X har minskat något i och med snabbare hantering av uppkomna löneskulder under året.
- Förutbetalda kostnader på konto 1711 samt 1714 har ökat med ca 3,5 mkr vilket bland annat beror på att hyror har periodiserats maskinellt i december 2015 jämfört med december 2014 då en stor del av hyrorna periodiserades manuellt på konto 1712. Manuella periodiseringar på konto 1712 har därför minskat med 68 %.

Ökade upplupna intäkter på konto 1751 beror främst på att fler fakturor inte hann skickas till kunderna innan perioden stängdes. Intäkterna består främst av hyra för Farsta vård- och omsorgsboende, vikarieersättning, ersättning för förtroendevald, avhysning av fattiga EU-medborgare samt ytterstadsmedel för projekt.

I och med minskade kostnader för vårdnadsbidrag under 2015, har övriga interimsfordringar minskat med 50,8 %.

- Ökningen av tillgångar avseende Kassa och bank beror på ett ökat antal tillfälliga förskott vi studiebesök eller liknande, att förvaltningen har avsatt 50 tkr för att börja använda ICA-kort istället för PGA samt att Egna medel har ökat något.

Skulder

- Eget kapital visar skillnaden mellan skulder och tillgångar i balansräkningen. Det egna kapitalet har ökat med 19,7 mkr.
- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med 93 %. Ökningen beror främst på en dubbelt betald faktura från Stockholms hem på 500 tkr på konto 2482 som inkom 2015-12-29 och därför inte hann betalas tillbaka innan perioden stängdes.
- Externa leverantörsskulder har ökat med 7,7 mkr och interna med 3,9 mkr.

- Skulder till staten har ökat med 606 tkr på grund av att projektmedel har bokförts på konto 2811 år 2015 istället för på konto 2952 år 2014. Lilla Famnen har avslutats och det har därför inte bokförts några skulder för projektet i bokslutet 2015.
- Förutbetalda intäkter har minskat med ca 900 tkr jämfört med samma period föregående år, vilket främst beror på att skulder till staten bokfördes som förutbetald intäkt på konto 2953 under 2014. Manuella förutbetalda intäkter har ökat med 148 tkr på grund av en inbetalning för utbildning i demensvård som avser 2016.
- Upplupna löner har minskat med 0,3 mkr och upplupna sociala avgifter har minskat med 0,3 mkr, vilket främst beror på nedläggning av Farsta vård- och omsorgsboende.
- Upplupna kostnader är i stort sett oförändrade jämfört med föregående år.

Synpunkter och klagomål

Under året har nya rutiner för klagomåls- och synpunktshantering börjat implementeras för att förbättra hantering och rapportering, samt säkerställa att klagomål och synpunkter tas tillvara i det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen har tagit fram nya gemensamma former för hur avvikelser sammanställs och analyseras kontinuerligt, samt för hur uppföljning ska ske av vidtagna åtgärder och resultaten av dessa.

Det innebär att allt fler synpunkter och klagomål rapporteras och sammanställs. Under året har 258 synpunkter och klagomål rapporterats från nämndens verksamheter, undantaget park och stadsmiljö som generellt har en högre rapporteringsfrekvens och därför särredovisas.

Antalet rapporterade synpunkter och klagomål har ökat kontinuerligt under året genom de nya rutinerna, vilket ska ses som positivt då det ger en bättre överblick över avvikelser i verksamheterna och erbjuder större möjligheter att arbeta strategiskt med förbättringsarbetet inom Farsta stadsdelsnämnd.

Samtliga rapporterade klagomål har besvarats, och där brister identifierats har åtgärder vidtagits. Vid händelser inom socialtjänstverksamhet, som kan innebära konsekvenser för den enskildes fysiska och/eller psykiska hälsa, noteras i klagomålsredovisningen huruvida rapportering enligt lex Sarah skett.

Inkomna synpunkter och klagomål (ej park/stadsmiljö)

Område/kategori	Antal
Bemötande	44
Information	17
Kontinuitet	22
Kötid/väntetid	4
Lokaler	9

Område/kategori	Antal
Måltider/mat	4
Regler/riktlinjer	16
Tillgänglighet	16
Utbud/kundval	4
Verksamhetens innehåll och kvalitet	122
Totalt	258

Verksamheternas innehåll och kvalitet

De flesta inkomna klagomål och synpunkter gäller verksamheternas innehåll och kvalitet (122 st). En stor andel av dessa klagomål (39 st) har gällt städning som uteblivit eller inte utförts på ett tillfredsställande sätt inom främst hemtjänsten och på Edö servicehus. Dessa klagomål har hanterats och åtgärdats genom kontakt och ibland möten med aktuella städfirmor och under slutet av året har den typen av klagomål minskat något.

Det har förekommit incidenter kring omsorg och service, som att mediciner inte delats ut.

Inom förskolan har de flesta synpunkter och klagomål gällande innehåll och kvalitet gällt storleken på barngrupper. Under december inkom också ett tiotal klagomål kring att föräldrar inte kunde delta i luciafirandet.

Det har också inkommit ett flertal synpunkter i form av beröm och uppskattning kring insatsers genomförande.

Lokaler

Förskoleverksamheterna är de som får in flest synpunkter kring lokaler. De flesta har gällt ombyggnationernas konsekvenser för den pedagogiska miljön och placeringen av evakueringslokaler. Dessa klagomål har besvarats genom information om rutiner och dialog med föräldrar. Ett par klagomål har handlat om lokalernas säkerhet vad gäller till exempel utformning av grindar.

Bemötande

44 klagomål gällande bemötande har inkommit till verksamheterna. I några av fallen har klagomålen gällt oprofessionellt eller till och med aggressivt bemötande. Samtliga klagomål har åtgärdats och besvarats i dialog med den enskilde. Vidtagna åtgärder har varit att till exempel ordna ett byte av handläggare då den enskilde så önskat. Två av klagomålen gällande bemötande har resulterat i lex Sarah-rapporter. Det har också inkommit synpunkter i form av beröm och uppskattning kring personalens bemötande och kompetens. Flertalet av dessa har inkommit till förskoleverksamheterna, men även till enheten för personlig assistans.

Kontinuitet

De synpunkter som inkommit avseende kontinuitet har inkluderat synpunkter kring personalplanering, förläggande av tider för insatser inom socialpsykiatrins utförarverksamhet och klagomål inom insatser för funktionsnedsatta gällande personal som avbokar pass. Tre klagomål har handlat om att det varit för många olika personal kring enskilda brukare. I ett

fall gällde klagomålet att hemtjänsten inte mött upp efter sjukhusvistelse, vilket ledde till en lex Sarah-rapport. Där brister förekommit har detta åtgärdats. Önskemål om justering av scheman och annan planering har tillmötesgåtts.

Information

De flesta av årets synpunkter kring information har varit önskemål från brukare om tydligare kommunikation kring personalplanering, schema och tider för besök. Det har också kommit klagomål kring att kunder och föräldrar till exempel inte fått information om att personal kommer att sluta. Där brister förekommit har dessa åtgärdats genom att rätt information lämnats och att rutiner setts över, och positiva synpunkter har också inkommit från enskilda som upplevt en förbättrad kommunikation. Det är dock svårt att i alla lägen kunna överblicka när medarbetare kommer att sluta sin tjänst.

Tillgänglighet

Klagomålen kring tillgänglighet har rört sig främst kring att det varit svårt att komma fram på angivna telefontider. Det är en återkommande punkt för klagomål inom olika verksamhetsområden, och åtgärder för att öka tillgängligheten pågår därför kontinuerligt. Övriga synpunkter kring tillgänglighetsfrågor har rört sig om önskemål om finskspråkig personal, förslag till anpassningar för förbättrad framkomlighet och liknande.

Inkomna synpunkter och klagomål - Park och stadsmiljö

Under 2015 inkom 357 synpunkter totalt gällande park och stadsmiljö, varav 157 var klagomål. Antalet klagomål, liksom klagomålens andel av inkomna synpunkter har ökat avsevärt sedan förra året. Den största delen av ökningen utgörs av klagomål på boplatser, vilket ökat markant under 2015. En annan orsak är troligtvis att fler använder appen "Tyck till".

Park och stadsmiljö, inkomna synpunkter och klagomål:

Kategori	2015	2014
Beröm	15	6
Felanmälan	17	99
Fråga	144	91
Idé	28	19
Klagomål	153	107
Totalt	357	322

Lex Sarah

14 av de inkomna klagomålen eller synpunkterna ledde till att en lex Sarah-rapport upprättades. Två incidenter har bedömts som allvarliga och anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Övrigt

Ej aktuellt